

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

[Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı]

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE'DE YAŞAYAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
SOSYAL UYUM SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ:
NİTEL BİR YAKLAŞIM**

Zena Mohamed ANA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Hatice İrem ÖZTEKE KOZAN

Konya, 2020

ÖN SÖZ

Türkiye’de eğitim hayatımın boyunca bana destek veren ve rehberlik eden tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hatice İrem Özteke KOZAN hocaya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bana ilham vermek için ve sabır kaynağı olduğu için ona çok teşekkür ederim.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü’ndeki tüm hocalara teşekkürlerimi sunarım. Özellikle benimle çok faydalı bilgiler paylaşmak için Prof. Dr. Şahin KESİCİ, Doç. Dr. Zeliha TRAŞ ve Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SÜRÜCÜ’ye teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans programın boyunca çok anlayışlı ve destekleyici olan diğer yüksek lisans öğrenci arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım. Özellikle, İhsan ERTAŞ, Ayşe ESER ve Amanı KUBBANİ ‘ye çok teşekkür ederim.

Araştırma verilerin toplanma sürecinde, ankete katılan yabancı uyruklu öğrencilerine zaman ayırmak, sabır ve içtenlik göstermek için çok teşekkür ederim.

Bu çalışmanın her adımında bana destek veren ve yanımda olan sevgili kocam Zakari Seybou ABDOURAHAMANE, ailem ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Zena Mohamed ANA

KONYA- 2020

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
TEZ KABUL	v
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LISTESİ.....	ix
ÖZET	x
ABSTRACT.....	xi
1 GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.1.1 Alt amaçlar.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.4. Tanımlar	5
2 KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Sosyal Uyum	6
2.2. Sosyal Uyum ve Diğer Değişkenler.....	6
2.2.1. Sosyal uyum ve stres.....	6
2.2.2. Sosyal uyum ve algılama	7
2.2.3. Sosyal uyum ve sosyal destek.....	7
2.2.4. Sosyal uyum ve iletişim.....	10
2.2.5. Sosyal uyum ve başa çıkma stratejileri.....	10
2.3. Uluslararası Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar.....	11
2.4. Schlossberg Geçiş Teorisi.....	13
2.4.1. Geçiş Türleri	15
2.4.2. Geçiş etkisi.....	15
2.5. Van Gennep'in Teorisi	16
2.6. Genç Yetişkinlik Dönemi.....	17
2.6.1. Genç yetişkinlik dönemiyle ilgili kavramlar	17
2.6.2. Genç yetişkinlikte psikososyal gelişim.....	17
3 YÖNTEM	19
3.1. Araştırma Modeli	19
3.2. Çalışma Grubu	20
3.3. Geçerlik ve Güvenirlik.....	22
3.3.1. Geçerlik.....	22

3.3.2. Güvenirlik	23
3.4. Verilerin Toplanması	23
3.4.1. Kişisel bilgi formu	23
3.4.2. Yarı yapılandırılmış görüşme	23
3.5. Veri Toplama Süreci	24
3.6. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	24
4 BULGULAR.....	26
4.1. Uyum Öncesinde Türkiye’de Yaşamla İlgili Beklentiler.....	26
4.2. Uyum Sürecinde Meydana Gelen Değişikler.....	28
4.2.1. Kişisel değişiklikleri	29
4.2.2. Kişilerarası değişiklikleri	31
4.3. Sosyal Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	33
4.3.1. Akademik zorluklar	33
4.3.2. Kültürel zorluklar.....	34
4.3.3. Sosyal zorluklar	35
4.4. Sosyal Uyum Sürecinde Duygu-Durum.....	36
4.5. Sosyal Uyum Sürecinde Sosyal Destek Kaynakları Teması.....	38
4.6. Sosyal Uyum Sorunları ile Başa Çıkma Stratejileri.....	40
4.7. Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Öneriler Teması.....	41
TARTIŞMA	44
4.8. Uyum Öncesinde Türkiye’de Yaşamla İlgili Beklentiler.....	44
4.9. Uyum Sürecinde Meydana Gelen Değişikler.....	45
4.10. Sosyal Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	46
4.11. Sosyal Uyum Sürecinde Duygu-Durum	48
4.12. Sosyal Uyum Sürecinde Sosyal Destek Kaynakları Teması	49
4.13. Sosyal Uyum Sorunları İle Başa Çıkma Stratejileri	50
4.14. Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Öneriler Teması	50
ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	62
Ek-1 Katılımcı Onay Formu	62
Ek-2 Görüşme Formu	63
Kişisel bilgiler.....	63
ÖZGEÇMİŞ	65

TEZ KABUL

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Zena Mohamed ANA tarafından hazırlanan *Türkiye’de Yaşayan Yabancı Uyumlu Öğrencilerin Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Yaklaşım* başlıklı tez tarafımızdan amaç, kapsam ve kalite yönünden değerlendirilmiş olup, 20/02/2020 tarihinde Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı *Yüksek Lisans Tezi* olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri		
	Unvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Hatice İrem ÖZTEKE KOZAN	
Üye	Prof. Dr. Şahin KESİCİ	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Çağla GİRGİN BÜYÜKBAYRAKTAR	

TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Türkiye’de Yaşayan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Yaklaşım başlıklı tez çalışmamın İç Kapak, Özetler, Ekler ve Ana Bölümlerden (Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler) oluşan toplam **64** sayfalık kısmına ilişkin, 18/03/2020 tarihinde tez danışmanım tarafından **TURNITİN** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%8** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç,
2. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç,
3. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç,
4. Önsöz hariç,
5. İçindekiler hariç,
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
7. Kaynakça hariç
8. Özgeçmiş hariç,
9. Alıntılar dâhil,
10. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

18/03/2020

Zena Mohamed ANA

Dr. Öğr. Üyesi Hatice İrem ÖZTEKE KOZAN

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynakça listesine eklendiğini beyan ederim.

18/03/2020

Zena Mohamed ANA

KISALTMALAR

SCT: Stress and Coping Theory / Stres ve Başa ıkma Teorisi

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

TABLolar LISTESi

Tablo 3-1: Katılımcılara Dair Kişisel Bilgiler.....	20
Tablo 4-1: Uyum öncesinde Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler Teması.....	26
Tablo 4-2: Uyum sürecinde meydana gelen değişikler Teması.....	29
Tablo 4-3: Sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar teması.....	33
Tablo 4-4: Sosyal uyum sürecinde duygu-durum Teması.....	36
Tablo 4-5: Sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları Teması.....	38
Tablo 4-6: Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri Teması.....	40
Tablo 4-7: Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler Teması.....	41

ÖZET

[Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı]

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

TÜRKİYE’DE YAŞAYAN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN SOSYAL UYUM SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR YAKLAŞIM

Zena Mohamed ANA

Çalışmada, Türkiye’de yaşayan yabancı uyuklu öğrencilerinin sosyal uyum sürecine iliőklin görüşleri incelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırma, fenomenoloji deseni ile yürütülmüőtür. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme Türkiye’de eğitim almakta olan yabancı uyuklu öğrencilerden yaşları 17-40 aralığında olan genç yetiŐkinlerle gerçekteŐirilmıőtir. Çalışma sonucunda 8 tema ortaya çıkmıştır: Uyum öncesinde Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler, uyum sürecinde meydana gelen değişikler, sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar, sosyal uyum sürecinde duygu-durum, sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları, sosyal uyum sorunları ile başa çıkmaya stratejileri ve sosyal uyum sürecine iliőklin önerilerdir. Elde edilen sonuçlara göre, uluslararası öğrenciler esnek bir zihin elde etmeyi ve sosyal ilişkilerini geniŐletmeyi baŐardıklarında olumlu değişiklikler yaŐamıŐlardır. Öte yandan, kùltür ve dil engeli farklılıkları uluslararası öğrencilerin ev sahibi üyelerle sosyal etkileŐimini ve akademik performansı etkilemiştir. Sonuç olarak, uluslararası öğrenciler aynı dil altyapısına sahip uluslararası ve diğer uluslararası öğrencilerle daha fazla bağlantı kurmaktadırlar. Sosyal uyum süreci sırasında katılımcılar stres ve depresyon, üzüntü ve hayal kırıklığı hissi yaşamaktadırlar. Bu zor durumlarda, katılımcıların çoğu aile üyelerinden ve ortak bir dil altyapısı paylaşan diğer uluslararası öğrencilerden destek almayı tercih etmektedirler.

Anahtar kelimeler; Sosyal uyum, Uluslararası öğrenciler, Görüő

ABSTRACT

Department of Educational Sciences
Psychological Counseling and Guidance Program
Master Thesis

EXAMINING VIEWS OF INTERNATIONAL STUDENTS ON SOCIAL ADJUSTMENT IN TURKEY: A QUALITATIVE APPROACH

Zena Mohamed ANA

The research discusses the experiences international students' affront during their social adjustment process in Turkey. This study was carried out with the aim of examining views on social adjustment of international students. A Qualitative investigation with a phenomenological research design was used. A semi structured interview was applied to 35 international students aged between 17-45 in their early youth stage of development. Content analysis as a strategy for the analysis of data was used. The Qualitative findings obtained revealed 7 themes which are expectations before social adjustment, Changes during social adjustment, Difficulties during social adjustment, Emotional situations during social adjustment, Strategies employed to overcome social adjustment problems, Sources of support and Recommendations for better social adjustments. According to the results, international students experienced positive changes as they managed to achieve a flexible mind and expand their social relationships. On the other hand, differences in culture and language barrier affected international students' social interaction with host members and academic performance. As a result, international students seek more connections with co-national and other international students of the same linguistic background and less connection with Turkish people. During the social adjustment process, the participants experienced the feeling of stress and depression, sadness and disappointment whereby under these circumstances majority of the participants prefer to seek support from their family members and other international students who share a common linguistic background.

Keywords: Social adjustment, International students, Interview

BÖLÜM 1

1 GİRİŞ

Bu bölümde araştırma problemi, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

Son yıllarda, bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler tüm dünyanın küreselleşmesine yol açmıştır. Farklı ülkelerdeki, kültürlerdeki ve sosyal gruplardaki insanların sosyal hareketliliğinin ve etkileşimlerinin artmasına sebep olmuştur. Sosyal hareketlilik gönüllü veya istemsiz bir şekilde gerçekleştirilebilir. Örneğin; insanlar bir ülkeden başka bir ülkeye öğrenim amacıyla veya yeni dil öğrenmek için gönüllü hareket ederler. Bazı durumlarda mesela doğal afetler, ekonomik kriz veya savaş nedeniyle sosyal hareketlilik gönülsüz bir şekilde gerçekleşebilir. Ancak, hem gönüllü hem de istemsiz bir sosyal hareketlilik durumunda, yeni kültürlere ve yeni sosyal çevrelere adapte olmak bireyler için zor olabilir (Duru ve Balkıs, 2013).

Bazı araştırmalara göre (Thomas ve Althen, 1989; Tseng ve Newton, 2002) uluslararası öğrencilerde sosyal uyum sorunları gibi birçok psikolojik sorunun ortaya çıkmaktadır. Geçiş sürecinde birey yeni yerleştiği bölgede yalnızlık duygusunu, yeni kültürel normları, sosyal roller değişimi, değerlerdeki belirsizliği ve bunun yol açtığı kültürel şoku deneyimleyebilir (Montgomery ve Foldspang, 2008).

Ayrıca yabancı öğrencilerin sosyo-kültürel ve eğitimsel geçmişleri ve deneyimleri farklıdır. Dolayısıyla, yabancı öğrenciler, geçiş sürecinin farklı evrelerinde farklı zorluklarla karşılaşmaktadır. Mesela, sosyal uyum sürecinde dil zorlukları, sosyal ilişkiler kurma problemleri ve kendini yabancı hissetme problemleri yüz yüze gelmektedir (Gibson, 1990).

Bu zorluklar bireyin sağlığı üzerinde çeşitli etkiler meydana getirebilmektedir çünkü bir birey, alıştığı yaşam yerinden ayrı kaldığında yabancılaşma, yakınlarının yanında olmaması ve kendini değersiz görme gibi sebeplerden dolayı pişmanlık duyguları yaşamaktadır (Wenhua ve Zhe, 2013).

Yabancı uyruklu öğrenci olmak kültürel ve entelektüel avantajlara rağmen çeşitli sorunlara neden olabilmektedir (Brisset, Safdar, Lewis ve Sabatier, 2010). Mori (2000)' ye göre her öğrencinin normal gelişim kaygılarının yanı sıra, uluslararası öğrenciler kültürel uyum talepleri nedeniyle stresle karşı karşıya kalmaktadır. Bunun yanı sıra yeni ilişkiler kurma, dil öğrenme, finansal durum, akademik ve içsel zorluk da yabancı uyruklu öğrenciler için stresin kaynaklarını oluşturabilmektedir. Çubukçu ve Gültekin (2006) de bireyin içinde bulunduğu çevreye uyum sağlama, bu çevrenin etkin bir ferdi olarak yer alabilme ve dolayısıyla sosyal gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürme ihtiyacının önemini belirtmektedir.

Yurt dışında, yapılan çalışmada öğrencilerin sosyal ve akademik uyumları araştırılmıştır. İspanya'da sosyal ve akademik uyum ile duygusal zeka arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 127 ergenden oluşan bir örneklem kullanılmıştır (Mestre, Guil, Lopes, Salovey ve Gıl-Olarte, 2006). Sonuçlara göre, duygusal becerilerin sosyal ve akademik uyumlarına olumlu katkı sağladığını ifade edilmiştir. Böylece duygusal zekanın sosyal becerileri ve sosyal etkileşimlerdeki uyum düzeyini etkilediği bulunmuştur. Ek olarak, öğrencilerin duyguları anlama ve yönetme yeteneğinin yaşamın farklı dönemlerinde akademik ve sosyal uyuma katkı sağladığı görülmüştür.

Malezya'da yapılan bir başka çalışmada, 127 kız ve 49 erkek örneklem kullanılarak üniversite öğrencileri arasındaki motivasyon, kendine inanç ve başarının uyum üzerindeki etkisi incelenmiştir (Elias, Noordin ve Mahyuddin, 2010). Sonuçlara göre olumlu ilişki ortaya çıkmış ve öğrencilerin uyum düzeylerinin öğrenim sınıflara göre de farklılaştığı görülmüştür. Örneğin, öğrencilerin ilk iki öğrenim yılında daha fazla uyum sağlamak problemleri yaşanmaktadır.

Türkiye'de, 2011 yılında Yükseköğretim Kurulu'ya göre 25.545 yabancı öğrenci bulunmaktaydı. 2017 yılında yabancı öğrencilerin sayısı 108.076'ya ulaşmıştır (YÖK, 2017). Ayrıca, Türk üniversitelerinde yabancı öğrenci sayısı her yıl artmaktadır. Uluslararası öğrencilerin sosyal ve akademik uyumları sürecinde zorluklarla karşılaşmaları beklenmektedir. Yeni bir sosyal ortama adapte olmak ve kültürel değişimlere uyum sebebiyle bu öğrenciler çeşitli zorluklarla karşı karşıya gelmektedir. Uyum sağlama süreci boyunca dil engeli, kültürel farklılık ve yalnızlık gibi birçok zorluklarla karşı karşıya gelebilmektedir (Nasir, 2012).

Öte yandan, Sevinç (2010), Türkiye'de öğrencilerin sosyal ve akademik uyumlarını incelemek için öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilere göre öğrencilerin sosyo-kültürel uyumlarını olumsuz etkileyen değişkenler dört grup olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar; dost ilişkileri, sportif faaliyetlerde eksiklik, bireysel faktörler ve boş zaman faaliyetleri şeklindedir.

Öğrencilerinin üniversite hayatına adaptasyonunu inceleyen bir çalışmada, araştırmaya katılan 421 öğrencinin üniversite yaşamına uyumda sorunla karşılaştığı ifade edilmektedir (Yılmaz ve Özkan, 2010). Köksal (2000), müzik, spor ve boş zaman aktiviteleri gibi sosyo-kültürel faaliyetler iletişim becerileri ve kültürel uyum üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye'de sosyal uyum konusunda oldukça fazla araştırma yapılmıştır. Bahsi geçen önceki çalışmaların çoğunluğu, genellikle nicel desen üzerine yoğunlaşmıştır. Uluslararası öğrencilerin sosyal uyumuna yönelik yapılan araştırmaların sayısı oldukça azdır ve nitel desene odaklanan sosyal uyum konusunda araştırmalar azdır. Bu nedenle, betimleyici bir şekilde ve nitel bir yaklaşım kullanarak sosyal uyumu incelemek önemlidir.

Bu araştırma, üniversiteye geçiş sürecinde uluslararası öğrenciler tarafından karşılaşılan sosyal uyum ile ilgili zorluklara odaklanmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi, “Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal uyum tecrübeleri ile ilgili görüşleri nelerdir” şeklinde ifade edilebilir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yükseköğrenim alan yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyum tecrübeleri ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ile ilgili düşüncelerini daha iyi anlamak için aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

1.1.1 Alt amaçlar

- 1- Öğrenim gören uluslararası öğrenciler Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye'de yaşamla ilgili beklentileri nelerdir?
- 2- Öğrenim gören uluslararası öğrenciler Türkiye'ye geldikten sonra ne tür değişikliklerle karşılaşmışlardır?
- 3- Öğrenim gören uluslararası öğrencileri Türkiye'ye geldikten sonra ne tür zorluklarla karşılaşmışlardır?
- 4- Öğrenim gören uluslararası öğrenciler zorluklar ve değişikliklerle yüzleştiklerinde neler hissetmişlerdir?
- 5- Öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yaşadığı zorluklarla nasıl başa çıkmışlardır?
- 6- Öğrenim gören uluslararası öğrenciler yeni gelen yabancı öğrencilere sosyal çevreye olumlu uyum olmak için önerileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Rodgers ve Tennison (2009)'a göre bir bireyin üniversite öğrenimi, diğer eğitim seviyelerinden daha zahmetli ve bilişsel olarak daha zordur. Eğitim seviyesi yükseldikçe, duygusal ve sosyal karmaşıklıklara yol açan baskılar ve zorluklar artmaktadır. Uluslararası öğrencilerin yabancı bir ülkeye geçişi, kültürel ve sosyal uyum sürecini etkileyen çevresel ve sosyal değişiklikler anlamına gelmektedir. Bu öğrenciler öğrenim hayatı boyunca birçok zorluklarla yüz yüze gelebilmektedir. Dolayısıyla, bu zorluklar kültürel ve eğitim ortamlarında sosyal etkileşimlerini etkileyen duygusal ve psikolojik rahatsızlıklara sebep olabilmektedir.

Uluslararası öğrenciler genç yetişkinlik döneminde gençler bağımsız olma ve yaşam hayallerini gerçekleştirme arzusu ile ailelerinden ayrılma eğilimindedir. Ayrıca yaşamlarında önemli görülen kararlardan kariyer yaşamı ve evlilik kararlarını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Toplumsal rollerin yerine getirilmesi, toplumun beklentilerine cevap verilmesi, sosyal ilişkilerini artırılması ve sorumlulukların artmaktadır. Bunlar sonuç olarak, en büyük çelişkileri, stresleri, riskleri ve hayal kırıklıkları oluşmasına yol açmaktadır. Uluslararası öğrencilerin çoğunlukla sosyal uyum sürecindeki zorluklara açık hale getirebilecek çevresel değişikliklere ve engellere maruz kaldıklarını göstermektedir. Böylece sosyal uyum konusunda nitel deseniyle çalışmanın

fenomeninde ayrıntılı bilgiye sahip olması önemlidir. Bu şekilde, bilgi bakımından zengin oldukları belirlenir

Öte yandan, Türkiye'de sosyal uyum konusunda çok sayıda araştırma yapılmıştır (Bilici, 2016; Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Psikoloji alanında da yapılan çalışmalar çok sayıda araştırma yapılmıştır. Fakat, bahsedilen çalışmaların çoğunluğunda genellikle nicel yaklaşım kullanılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler yabancı uyruklu öğrencilerin çektikleri sıkıntıların anlaşılması ve sorunların çözüm önerileri adına önemlidir. Böylece, bu çalışma literatürdeki yapılan araştırmaların sayısını arttırması ve çeşitlendirmesini önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca, sosyal uyum zorlukları daha fazla çözüm üretebilmesi için eğitim yönetim otoritelerine farkındalık yaratabilmektedir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, aşağıdaki sınırlılıkların içinde gerçekleştirilmiş olup ve araştırma sonuçları bu sınırlılıklar içinde düşünölüp yorumlanmıştır.

- 1- Araştırma Konya ili merkezinde bulunan Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'ndeki öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler ile sınırlıdır.
- 2- Araştırma, kullanıldığı yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliği ve güvenilirliği ile sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Sosyal Uyum: Sosyal uyum bir bireyin davranışını sosyal-normatif beklentilerin yerine getirme derecesi olarak tanımlanmaktadır (Barrabee, Barrabee ve Finnesinger, 1955).

BÖLÜM 2

2 KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Uyum

Aristotle 'ye göre insan sosyal bir hayvandır. İnsan bir toplumda yaşar, diğer insanlar hakkında görüşler oluşturur ve diğer insanlar da onun hakkında görüşler oluşturur (Lord, 2013). İnsan toplumun normlarına göre davranmaya çalışır. Böylece, başkalarıyla uyum sağlayabilir. Ancak, sosyal çevreye uyum sağlamak kolay bir iş değildir, çünkü her bireyin kişiliği benzersiz bir yapıdadır. Bu yapı, toplumdaki diğer benzersiz yapılarla uyum sağlamak için daha fazla çaba sarf etmek zorundadır. Sosyal uyum kavramı genel olarak birey ve çevresi arasındaki karşılıklı ilişkilere dayanmaktadır (Weissman ve Paykel, 1974).

Sosyal uyum yeni standart ve değerlerle baş etmek ve toplum üyeleri ile olabildiğince iyi bir şekilde geçinmeyi içeren psikolojik bir süreç olarak tanımlanır (Barrabee vd., 1955). Bu, öğrenciler kampüs topluluğuna entegre edilmek destek ağları oluşturmak çaba gösterdiklerinde yansıtılır (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994). Öte yandan psikologlar uyum terimini toplumdaki sosyal ve kişilerarası ilişkilerin değişen koşullarını tanımlamak için kullanır. Bu değişen koşullar, kişisel ve kültürel, değerler ve inançlarda bir değişiklik anlamına gelir. Dolayısıyla, bu değişiklikler, bireye uygulanan çevrenin talep ve baskılarını arttırır. Sonuç olarak psikolojik sorunlara neden olabilir (Devors, 2017),

2.2. Sosyal Uyum ve Diğer Değişkenler

2.2.1. Sosyal uyum ve stres

Psikolojik stres bir kişi ve çevresi arasında belirli bir ilişki olarak tanımlanır ve çevreden gelen talepler bireyin refahını tehlikeye atan kaynaklarını aştığında ortaya çıkar (Lazarus ve Folkman, 1984). Yeni bir sosyal ortama uyum sağlamak strese neden olabilir. Bu yüzden, bağışıklık sistemi bozulabilir ve tüm hastalıklara karşı duyarlılık artar (Byrness, 1966; Guyton, 1986). Yeni sosyal çevre, bilinçli bir şekilde kendi kültüründe işlenmiş şeyleri anlamak için bilinçli bir çaba gerektirir. Yeni dil anlamlarını ve yeni sözel olmayan davranışsal, bağlamsal ve sosyal iletişimi yorumlamak için çaba

gösterilmelidir. Kişinin sosyal ortamında otomatik, bilinçsiz ve zahmetsiz bir şekilde işleyişinden tüm yeni bilgileri anlamak için gereken bilinçli çabaya geçiş zihinsel ve duygusal yorgunluğa yol açabilir, bu da strese neden olabilir (Guthrie, 1975). Bu, kümülatif bilgi yükü arttığında, sosyal temastan uzaklaşma arzusu ortaya çıkar.

Uluslararası öğrenciler yeni ülkelerinde farklı bir kültürle karşılaşmaktadırlar. Ayrıca yeni bir eğitim programı ve yeni bir eğitim sistemi deneyimlemektedirler. Sonuç olarak, çeşitli kişisel, duygusal ve sosyal sorunları yaşamaktadırlar. Bazı uluslararası öğrencilerde çeşitli zorluklardan dolayı stres oluşabilirken bazıları oldukça kolay bir şekilde uyum sağlayabilir (Rienties ve Tempelaar, 2013).

Ayrıca, sosyal çevredeki değişiklikler, sosyal rollerde ve kişilerarası ilişkilerde değişikliklere yol açabilir, bu da refah ve benlik kavramını etkileyebilir (Byrness, 1966). Normalde, kişinin kimliği, sosyal etkileşimi refahı sağlayan sosyal roller tarafından korunur. Ama yeni sosyal ortamda, önceki roller ortadan kalkar ve bilinmeyen roller ve beklentilerle değiştirilir. Normal sosyal ilişkilerin ve rollerin kaybedilmesi, önceki öz-kavramla uyuşmayan yeni sosyal rollerin oluşumuna yol açar, dolayısıyla bilişsel yorgunluk ve stres ortaya çıkar (Byrness, 1966).

2.2.2. Sosyal uyum ve algılama

Psikolojide algı, bilgi asimilasyonu, tabir etmesi, seçilmesi ve düzenlenmesi anlamında kullanılmaktadır. Bir bireyin diğer insanlarla etkileşimi, onları nasıl algıladığı ve davranışlarını yorumlamasına bağlıdır. Bireyin başkalarının sosyal algıları başlangıçta onlar hakkında elde ettiği bilgilere dayanmaktadır. Onlarla olası etkileşime karar vermeden önce başkalarını doğru bir şekilde anlamak önemlidir, çünkü insanlar uyaranları tanır ve önceki yaşamlarının etkilerini anlar (Snowden, Thompson ve Troscianko, 2012).

2.2.3. Sosyal uyum ve sosyal destek

Yeni bir sosyal çevreye geçişte sosyal destek önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Çünkü kişinin psikolojik eğilimi, benlik saygısı, kimlik, refah duyguları ve yaşamla ilgili memnuniyeti bireyin sosyal sistemi içinde yaratılır ve korunur. Ev sahibi ülkede yeni sosyal destek sistemleri geliştirmek, psikolojik sağlıklarını bozan sosyal izolasyon riskini taşıyan uluslararası öğrenciler için son derece zor olabilir.

Ayrıca, uluslararası öğrenciler, önceki sosyal destek sistemiyle olan bağlantıların kopması nedeniyle düşük sosyal destek alırlar (Dao, Donghyuck ve Chang, 2007). Bu nedenle, sosyal sistemin kaybedilmesi, kişinin refah duygusunda bozulmaya yol açarak patolojik sorunları sebep olabilir ve bu nedenle sosyal uyum sürecini olumsuz yönde etkileyebilir (Rhinesmith, 1985).

Sosyal destek en yaygın olarak ağ ve işlevsel destek olmak üzere iki geniş alanda kavramsallaştırılır. Ağ desteği, bir bireyi çevreleyen insan ağı ile temasın boyutu, türü ve sıklığını ifade eder. İletişim sayıları, çevredeki tanıdıklarına karşı yakın ilişkilerin sayısı, etkileşimlerin sıklığı, medeni durum, grup üyeliği ve coğrafi yakınlık ölçütleri çeşitli ağ desteği türlerini tanımlamaktadır. İşlevsel destek ise sosyal ağın sağladığı destektir. Çeşitli fonksiyonel destek türleri arasında duygusal destek (örneğin sevilme duyguları), araçsal destek, finansal destek, bilgisel destek (gerekli bilgileri sağlama) ve değerlendirme desteği (bir durumun değerlendirilmesine yardımcı olma) bulunmaktadır (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994). “Maddi” etiketi genellikle araçsal veya finansal destek gibi kolayca ölçülebilen işlevsel destek türlerini tanımlamak için kullanılır. Ayrıca, teorisyenler, alınan fonksiyonel desteği, bireyin destekten memnuniyetini öznel olarak değerlendirmesinden veya gerektiğinde desteğin mevcut olacağı algısından dikkatlice ayırırlar (Gerdes ve Mallinckrodt, 1994).

Demaray ve Malecki (2002), kişiler arası ve gruplar arası etkileşim içeren topluluk üyeleri arasında sosyal ilişki oluşturmada sosyal desteğin önemini vurgulamıştır. Ayrıca, üniversiteye geçiş sürecinde refahı teşvik etmek ve yumuşak bir uyum sağlamak için farklı yaşlardaki öğrenciler, farklı kültürel kimlikler ve farklı eğitim düzeyleri arasında sosyal desteğin önemini vurgulamıştır. Sosyal destek birden fazla kaynaktan (ebeveynler, öğretmenler, yakın arkadaşlar, sınıf arkadaşları ve okul) oluşur ve bir öğrencinin uyumunu ve akademik başarısını iyileştirmeye hizmet edebilecek birden fazla türden (duygusal, bilgisel, değerlendirme ve araçsal) oluşmaktadır. Sosyal destek, algılanan sosyal destek, alınan sosyal destek ve sosyal entegrasyon olmak üzere üç kategoriye ayrılabilir. Algılanan sosyal destek, aile üyeleri ve yakın arkadaşlar tarafından sağlanan yardım kalitesinin öznel yargısını ifade eder. Alınan sosyal destek ise stresli olaylar sırasında alınan bir destektir. İhtiyaç

zamanlarında sağlayıcılar tarafından sunulan bir tavsiye veya güvence olabilir (Demaray ve Malecki, 2002).

Cohen ve Syme (1985)'ye göre, sosyal destek ağları çeşitli stres oluşturmaları iyileştirmektedir. Sosyal destek, “yakın bağlar” da (aileler ve arkadaşlar) ve birinin ikincil bir ilişkisi olanlarla “zayıf bağlar” da bulunabilir. Ayrıca kulüpler ve spor takımları gibi örgütsel desteği de çok faydalı olabilir. Ek olarak, festivaller, konserler ve spor etkinlikleri gibi sözsüz iletişim kanalları aracılığıyla sosyal etkileşime izin veren etkinlikler, sosyal ilişkiler geliştirmenin önemli yollarını sağlar.

Kişisel özelliklerinin ötesinde, bir bireyin başkalarıyla anlamlı bağlantılar geliştirebilmesi çevreye başarılı uyumunu etkiler. Gerdes ve Mallinckrodt (1994) tarafından belirtildiği gibi, yerel bir destek ağı geliştirmek ve sürdürmek etkili bir sosyal uyumun kilit belirleyicilerinden biridir.

Bazı çalışmalar sosyal destek ve uyum arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Örneğin, Montgomery ve Foldspang (2008) yaptıkları çalışmada, algılanan kullanılabilirliğin ve sosyal desteğin kalitesinin uyumla olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Lokitz ve Sprandel (1976) çalışmalarında akran etkileşimi ile sosyal uyum arasındaki pozitif ilişkiyi desteklemiştir.

Yeni öğrenci, akranlarıyla etkileşimi kolaylaştıran bir sosyal destek sistemi kuramazsa üniversiteye sosyal olarak uyum sağlamakta zorluk çekebilir (Lafreniere ve Ledgerwood, 1997). Öte yandan, üniversiteye geçiş sırasında genç yetişkinler için aileden alınan destek çok önemlidir. (Lafreniere ve Ledgerwood, 1997) aileden gelen destek düzeyi arttıkça, birinci sınıf öğrencileri için sosyal uyumun arttığını belirtmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki 390 birinci sınıf öğrencisinden oluşan bir örnekleme sosyal destek, başa çıkma stratejileri ve üniversite düzenlemesinin karşılıklı ilişkilerini araştırılmıştır. (Tao, Dong, Pratt, Hunsberger ve Pancer, 2000). Sonuçlarına göre, sosyal desteğin sosyal uyum, üniversiteye bağlılık duyguları ve benlik saygısı ile daha yakından ilgili olduğunu bulmuştur.

2.2.4. Sosyal uyum ve iletişim

Dil engeli büyük bir kültürleşme stresine neden olmaktadır (Smith ve Khawaja, 2011). Dil becerisi, sosyal ortama etkin bir şekilde uyum sağlamak için hayati bir faktör olmasına rağmen, öğrenmek için çeşitli sözel olmayan iletişim modeli, davranışsal ve duygusal iletişim, sosyal etkileşim modeli ve kişilerarası davranış örneklerine ve kurallarına ihtiyaç duyar. Başarılı sosyal uyum, ev sahibi kültürün ilişki ve iletişim kurma, akıl yürütme ve yönetme stilini öğrenmeyi gerektirir. Ek olarak, ev sahibi kültürde anlaşılan davranışların, kavranmasını ve gösterilmesini gerektirir (Condon, 1985).

Dil yeterliliğindeki eksiklik akademik performansı etkilemenin yanı sıra sosyal etkileşimleri de engelleyebilir. Pratik zorluklar ikinci dilde okumak, dersleri takip etmek, iletişim kurmak ve sınav yapmakla ilgili olabilir. Diğer yandan, ev sahibi ülkenin vatandaşlarıyla güvenli bir şekilde etkileşim kuramama, uluslararası öğrencilerin kültürlerarası faaliyetlere katılmasını önler, böylece bir dereceye kadar sosyal izolasyonu riske atarak sosyal uyum sürecini etkileyebilir (Dao vd., 2007).

2.2.5. Sosyal uyum ve başa çıkma stratejileri

Yeni ortamda karşılaşılan zorlukların üstesinden gelmek için uluslararası öğrencilerin birçok farklı başa çıkma davranışına ihtiyaçları vardır. Stresli bir durumla karşılaştığında, önce kişi durumun önemini değerlendirir, sonra çevresel talepleri karşılamak için durumla başa çıkmak için uygun kaynakları bulmaya çalışır.

Lazarus ve Folkman (1991)'a göre, sorun odaklı ve duygu odaklı olmak üzere iki çeşit başa çıkma tipi vardır. Problem odaklı başa çıkma, durumla aktif olarak ilgilenme konusundaki davranışları veya düşünceleri içerir. Duygu odaklı başa çıkma, istekli düşünmeyi (durumun ortadan kalkmasını dileyerek), uzaklaşmayı (stresli durumu unutmaya çalışmayı), olumluya vurgu yapmayı (durumu olumlu bir şekilde görmeye çalışmayı) ve kendini suçlamayı (problem için kendini eleştirmeyi) içermektedir. Ayrıca, duygu odaklı diğer teknikler arasında gerginliğin azaltılması (daha fazla yemek, alkol içmek, sigara içmek, uyuşturucu kullanmak), kendi kendini izole etme (insanlarla olmaktan kaçınmak) ve sosyal destek arama (birisine sempati duymak ve anlamak) dahildir (Lazarus ve Folkman, 1991).

Stres ve Başa Çıkma Teorisi (SCT), bireylerin yabancı bir ortama nasıl adapte olduklarını ve başa çıktıklarını açıklayan araçsal bir teori olarak kabul edilmektedir (Smith ve Khawaja, 2011; Zhou, Jindal-Snape, Topping ve Todman, 2008). Yeni bir ortamda bireyler karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmek için, başa çıkma süreci olarak bilinen belli yollar kullanır. Sosyal destek yeni bir ortamda kilit bir başa çıkma süreci olarak tanımlanmaktadır (Lazarus ve Folkman, 1984). Bu nedenle, sosyal destek alan uluslararası öğrenciler sosyal etkileşime girebilir ve ağlar kurabilir. Bu da öğrencilerin sosyo-akademik ve psikolojik uyumlarını kolaylaştırabilir.

McCrae (1984), stres kategorileri ve başa çıkma stratejilerinin seçimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Zor durumlarda, olumlu düşünme, rasyonel eylem, kaçış fantezisi, kendini suçlama, sınırlamalar, kendini uyarılma ve mizahın en yaygın baş etme stratejileri olarak kullanıldığını bulmuştur. Jorgensen ve Dusek (1990), psiko-sosyal uyum ve başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkiyi inceledikten sonra, birinci sınıf üniversite öğrencileri arasında sağlıklı ve az sağlıklı başa çıkma stratejileri olarak sınıflandırmıştır. Sonuçlar, sağlıklı başa çıkma stratejilerinin (Örneğin, bir eylem planı geliştirmek, bilişsel ve felsefi faaliyetlere katılmak), optimal olarak uyum sağlamış öğrencilerde az uyum sağlamış öğrencilerden daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Yapılan başka bir çalışmada, sosyal destek, aktif olarak başa çıkma ve üniversite uyum ilişkisi incelenmiştir (Zea, Jarama ve Bianchi, 1995). Sonuçlara göre hem aktif başa çıkmanın hem de sosyal destek algısının, sosyal olarak üniversiteye uyum sağlamada önemli bir rol oynadığı bulunmuştur. Ayrıca hem aktif başa çıkmanın hem de sosyal desteğin, üniversite uyumunun akademik, duygusal ve sosyal yönlerinde arzulanan sonuçlar doğurabileceği öne sürülmüştür.

2.3. Uluslararası Öğrencilerin Karşılaştığı Zorluklar

Uluslararası öğrenciler yükseköğretim kurumlarında kültürel çeşitliliğe katkıda bulunur. Ayrıca, ev sahibi ülkenin entelektüel sermayesini de geliştirirler, çünkü yanlarında çok çeşitli bilgi ve beceriler getirirler (Smith ve Khawaja, 2011). Ancak, uluslararası öğrencilerin sosyo-psikolojik ve akademik uyumları, ev sahibi ülke ile kültürel ve akademik ortamdaki farklılıklara uyum sağlamaya çalıştıkları için zor olabilir (Glass ve Westmont, 2014).

Uluslararası öğrencilerin yeni yaşam biçimleriyle başa çıkmak için bir dizi ayarlama yapmaları beklenmektedir. Bu ayarlamalar, kişisel, duygusal ve akademik asimilasyondan sosyal ayarlara kadar uzanır (Baker ve Siryk, 1984; Hiester, Nordstrom ve Swenson, 2009). Öğrencilerin akademik çalışmalarına etkili bir şekilde odaklanmak için kendilerini evlerinde gibi hissetmeleri gerekmektedir. Yabancı öğrencilerin, yabancı ülkelerdeki çalışmaları sırasında çeşitli zorluklarla karşılaşmaları şaşırtıcı değildir. Genelde sosyo-çevresel farklılıklar, özellikle dil veya iletişim engelleri, gıda ve iklim farklılıkları, esasen sosyal uyumun ilk aşamasında kültür şoku ve karışıklık yaratabilir (Devors, 2017). Bu koşullar akademik başarıyı, sosyal etkileşimi ve öğrencilerin kişisel kimliklerini etkileyebilir. Ayrıca, strese yol açabilecek psikolojik ve sosyal sorunlara neden olabilir (Devors, 2017).

Duygusal güvensizlik, uluslararası öğrencileri zorlayan en büyük sorunlardan biridir (Devors, 2017; Nailevna, 2017). Devors (2017), uluslararası öğrencilerin çoğunun, dil engeli, yalnızlık, ev özlemi ve yabancılaşma duyguları nedeniyle duygusal dengesizlik yaşadığını belirlemiştir. Bu tür duygusal faktörler, sosyal bağlamlarda o kadar sık oluşur ki uluslararası öğrencilerin motivasyonu, başkalarıyla anlamlı etkileşimlere girmelerini ve onlara güvenmelerini engeller. Sonuç olarak, çoğu uluslararası öğrenci ilerlemede gecikmeler gösterir ve hatta bazıları ciddiyetle hedeflerine ulaşmaktan vazgeçmeyi düşünür .

Ayrıca Gebhard (2012), tarafından, uluslararası öğrenci araştırma görevlileri ile yapılan çalışmada, uluslararası öğrencilerin genel olarak duyguları ele almada zorluk çektiklerini ortaya çıkmıştır. Araştırmasına göre, akademik ve sosyal uyum süreçleri çok streslidir çünkü yeni kurullarla başa çıkmayı gerektirir. Bu nedenle, öğrenciler depresyona girme ve fiziksel sağlıklarını etkileme noktasına kadar zihinsel olarak tükenme eğilimindedir. Bütün bu koşullar, sosyal uyumlarını engelliyor. Bu stresli koşullar altında, uluslararası öğrenciler aynı kültürel-dilsel altyapıyı paylaşanlardan sosyal destek aramaktadır. Yapılan bir çalışmada, Furnham ve Alibhai (1985), uluslararası öğrencilerin sosyal ağlarını nasıl kurduğunu ve etkili bir sosyal uyum sağlamak için en çok kiminle etkileşime geçtiğini incelemiştir. Araştırmacılar, görünüşte, benzer coğrafi konum ve dil benzerliği veya diğer ülkelerden gelerek arkadaş

olan uluslararası öğrenciler arasında “tercih edilen bir arkadaşlık kültürü” olduğunu doğrulamışlardır.

2.4. Schlossberg Geçiş Teorisi

Farklı kültürlere sahip bir ülkede yaşamak hem heyecan verici hem de zordur. Uluslararası öğrencilerin, yeni çevrenin faydalarından tam olarak yararlanabilmeleri için ev sahibi ülkelerinin sosyal ve kültürel koşullarına uyum sağlamaları gerekir (Zimmermann, 1995). Bir toplumun yeni standartları, değerleri ve ihtiyaçları ile başa çıkmak kişiden kişiye değişir. Ayrıca bireyin önceki uluslararası deneyimlerinden (Heggins ve Jackson., 2003), ev sahibi kültür ile sosyo-kültürel bağlantıdan ve yeni ortamdaki destek sisteminden de etkilenir (De Araujo, 2011). Bu fikir doğrultusunda, pek çok araştırmacı, sosyo-kültürel uyum ve başa çıkma aşamasına ulaşmak için göçmenlerin içinde yaşadığı değişimi açıklamak için Schlossberg’in geçiş teorisini kullanmıştır (Heggins ve Jackson., 2003).

Geçiş, bir değişim geçişini içerir (Lam ve Pollard, 2006). Geçiş, yükseköğretim öğrencileri olarak kendileri için yeni bir kimlik oluşturan öğrencileri içerir (Briggs, Clark ve Hall, 2012). Levinson (1986)'a göre geçişler dönüm noktası olarak veya iki istikrar dönemi arasındaki bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Bazı bireyler için, geçiş bir kriz durumu olarak algılanabilir. Diğer insanlar için, çoğu zaman söylenmeyen, beklenmeyen ve henüz gerçekleşmeyen bir olayla boğuşuyor olabilirler. Kriz zamanı gelişimsel bir düzenleme olarak görülse de geçişler büyüme ve dönüşüm fırsatları ile birlikte eşsiz zorlukları da beraberinde getirir (Bridges, 1980; Hudson, 1991; Schlossberg, Waters ve Goodman, 1995).

Hudson (1991), geçişi kendini ve dünya algısını değiştiren varsayımlarda ve davranışlarda değişiklik gerektiren doğal bir oryantasyon ve yeniden yönlendirme süreci olarak tanımlamıştır. Öte yandan Brammer (1991), geçişleri hem sıradan değişiklikler hem de insanların yaşamları boyunca sürekli olarak meydana gelen olağanüstü değişiklikler olarak tanımlamıştır. Bir geçişi, genellikle bilinmeyen bir şeye doğru bir yolculuk olarak, risk alma cesareti ve korku ile başa çıkma kabiliyeti gerektirdiğini belirtmiştir.

Brammer (1991), dört geçiş aşamasına uyum seviyelerini kavramsallaştırmıştır.

İlk aşama, değişikliklerle başa çıkıldığında ortaya çıkan ayarlamadır. İkinci aşama, hedefler belirlendiğinde gerçekleşen yenilenmedir. Üçüncü aşama, yeniden doğuş yaşandığında meydana gelen dönüşümdür ve son olarak, dördüncüsü aşama kişi hem geçişin kendisinin hem de tüm yaşamının anlam kazanması için nihai seviyesine ulaştığında ifade edilen aşkınlık aşamasıdır.

Lazarus ve Folkman (1984), geçişi bireyler ve çevreleri arasındaki bir işlem olarak tanımlamışlar ve bireyin geçişi değerlendirmesinde anahtar rol oynadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, bireylerin aynı anda iki tür değerlendirme yapmalarını önermişlerdir. Birincil değerlendirme, geçişin algılanması anlamına gelir ve bir meydan okuma, tehdit veya bir kayıp olarak kabul edilebilir. İkincil değerlendirme, bireylerin kaynaklarını ve stresli durumların üstesinden gelmek için alternatifleri değerlendirmesini ele alır.

Geçiş; değişmiş ilişkiler, rutinler, varsayımlar ve roller ile sonuçlanan herhangi bir olay ya da olaysız olarak tanımlanmaktadır (Goodman, Schlossberg ve Anderson, 2006). Geçiş, zaman, mekân, ilişkiler ve varlığın zihinsel durumu ile ilgili değişikliklerden başlar. Schlossberg'in Geçiş Teorisi, bağlam, psiko-sosyal gelişim ve anlamın bir bireyin değişime nasıl uyum sağlayabildiğini, nasıl etkileyebileceğini dikkate almaktadır (Anderson, Goodman ve Schlossberg, 2012). Geçişe uyum veya başa çıkma büyük ölçüde birinin geçişi algılamasına bağlıdır (Anderson vd., 2012; Arthur ve Hiebert, 2011).

Sunulan farklı geçiş kavramları, bir geçişi kişisel dönüşüm ve büyümeye meydan okuma olarak ele almıştır. Her biri, geçişler yoluyla çalışmayı, kişi tarafında enerji, yaratıcılık ve strateji gerektiren aktif bir süreç olarak kavramsallaştırmıştır. Geçişler risk içerir ve ilişkili korkuları ve hareket etme stratejileri dış dünyayla ilgilidir. Geçişler, yapıcı ya da yıkıcı olarak çözümlenecek potansiyeli olan bir fırsat zamanı olarak algılanır. Aynı zamanda, geçişler, en üzücü ve en zorlayıcı zamanlar olarak görülüyor, ama aynı zamanda büyüme ve gelişme için eşsiz fırsatlar vermektedir ((Bridges, 1980; Hudson, 1991; Schlossberg vd., 1995).

2.4.1. Geçiş Türleri

Beklenen geçişler

Pearlin ve Lieberman (1979)'a göre beklenen geçişler, normatif kazançlar ve kayıplar veya katlanma yaşam döngüsü boyunca tahmin edilebilir şekilde meydana gelen önemli rol değişiklikleri içermektedir. Bu beklenen geçişler evlilik, ilk çocuğun doğuşu, yükseköğrenim hedefleri için evden ayrılan bir çocuk, ilk içe başlama ve emekliği içermektedir.

Beklenmeyen geçişler

Bu geçişler, öngörülemeyen zamanlanmamış olayları içerir. Bu olaylar genellikle krizleri veya yaşam döngüsü geçişlerinin sonucu olmayan diğer beklenmeyen olayları içerir (Pearlin, 1980). Brim ve Ryff (1980), az sayıda insanın başına gelen beklenmeyen olaylara (bir servet miras kalması, bir suçtan mahkûm olmak veya bir depremle yıkılan ev) ilişkin faydalı örneklere dikkat çekti.

Düş kırıklığına ilişkin geçişler

Bu geçişler, bir bireyin beklediği gerçekleşmeyen veya bir bireyin yaşamını değiştiren geçişlerdir. Örneğin, asla gerçekleşmemiş evlilik, asla gerçekleşmemiş terfi veya hiç doğmamış çocuk gibi düş kırıklığı geçişleridir. Beklenen geçişin gerçekleşmediği ve asla gerçekleşmeyeceği iddiası, bireylerin kendilerini görme biçimini ve davranış biçimini de değiştirebilir. Genel olarak dört tür olayla ilgili olmayan bir olay tanımlanabilir: Bunlar kişisel, dalgalanma, sonuç ve gecikme'dir.

2.4.2. Geçiş etkisi

Geçiş yaşayan bir birey için, en önemli olan olay ya da olaysız değil, ancak geçişin günlük yaşamını değiştirdiği derecedir. Bir olay gerçekleştiğinde ve bir birey için problemler oluştuğunda, sadece olayın türü ve bağlama bakılmaması, aynı zamanda bireyin ilişkileri, rutinleri ve dünyayla ilgili varsayımlar ve roller üzerindeki etkisine de bakılması önerilir. Geçiş, bireyin yaşamını ne kadar fazla değiştirirse, ihtiyaç duyduğu başa çıkma kaynakları o kadar fazla olur ve asimilasyon veya uyum süreci o kadar uzun sürmektedir (Lieberman, 1975).

Geçiş teorisinde, geçiş süreci belli bir süre boyunca ve üç aşamalı bir dizi süreçte gerçekleşir. Bunlar: içeri girme, içinden geçme ve dışarı gitmedir (Anderson

vd., 2012). Geçiş boyunca, bireyler kişisel gelişim elde edebilir veya düşünüş gösterebilir. Bireylerin değişimle başa çıkma yeteneklerini etkilemede önemli rol oynayan dört ana faktör tanımlanmaktadır (Goodman vd., 2006). Bu faktörler (Goodman vd., 2006) tarafından 4S faktörü (benlik, durum, destek ve stratejiler) olarak da adlandırılmış. Benlik, geçişi yaşıyan bireyi ve bireyin kişiliği ile ilgili kişisel özellikleri tanımlamaktadır. Durum, geçişi çevreleyen koşulları açıklamaktadır. Destek; aileden, arkadaşlardan veya iş arkadaşlarından destek de dahil olmak üzere mevcut dış yardımı tanımlar. Stratejiler, bireye sunulan iç destekler veya bunların baş etme mekanizmalarıdır. Her faktör uluslararası öğrencilerin sosyal uyum sürecini etkileyebilir.

Geçiş sırasındaki güçlü bir destek mekanizması, yeni ortamda başarılı bir şekilde uyum sağlama ve başa çıkma için savunulan dört faktörden biri olarak kabul edilir (Schlossberg, 2011; Schlossberg vd., 1995). Bireylerin bir geçiş sürecinde aldıkları kişilerarası ve kurumsal destek sadece uluslararası öğrencilerin başarılı entegrasyonunu kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda fiziksel ve psikolojik refahlarını da teşvik eder (Schlossberg, 1981; Schlossberg vd., 1995). Bir başka araştırma ise, uluslararası öğrencilerin arkadaşlardan ve diğer öğrencilerden aldıkları desteğin yeni ortama entegre olma çabalarında önemli olduğunu göstermektedir (Newland ve Patrick, 2004).

2.5. Van Gennep'in Teorisi

Van Gennep (1960)'e göre, her birey kendi yaşam döngüsünde geçişler yaşar. Bu geçişler arasında örneğin bekârlıktan evliliğe, bir yabancı olmaktan bir topluluğa o topluluğun bir üyesi olmaya geçiş bulunmaktadır. Van Gennep (1960) tarafından getirilen “geçit töreni” kavramı, insan yaşamındaki geçiş evresinin üç aşamada açıklanmaktadır: ön-liminal (ayrılma töreni), liminal (geçiş töreni) ve post-liminal (yeniden yapılanma töreni).

Birinci aşamada, ayrılma aşaması, bireyler kendilerini aile, topluluk ve önceki okul arkadaşları gibi geçmişin topluluk üyelerinden ayırır ve ev sahibi çevrenin kültürüyle ilgili yeni normlar ve değerleri benimserler. Ayrılma sembolik, fiziksel veya duygusal olarak gerçekleşebilir. İkinci aşama, ayırma aşaması ve yeniden yapılanma aşaması arasındaki süredir. Bu dönemde, birey alıştığı bir yerden kendi ayrılmış ancak

henüz bir sonraki döneme girmemiştir (Turner, 1969). Yeniden yapılanma aşaması, bireyin yeni bir statüye sahip yeni topluma girmesi ve yeni bir kimlik alması durumunda ortaya çıkar.

Bu üç aşamalarında, geçişin, bireylerin yeni sosyal çevreye özümsemek için kendi kültürel gerçekliklerinden giderek nasıl ayrıldıkları ile ilgili olduğunu göstermektedir. Geçiş süreci aynı zamanda başarılı bir geçişin genellikle bu iki dünya arasındaki ilişkilerin ve bağlantıların gelişimi ile bağlantılı olduğunu kabul eder. Bu iki dünya etkileşime girmelidir. Böylece, bir birey her iki dünyada da daha etkili ve daha az stresli çalışabilir. Üniversiteye girerken uluslararası öğrenciler farklı özelliklerinden farklı uygulama topluluklarına maruz kaldıklarının farkında olmalıdır (Van Genep, 1960).

2.6. Genç Yetişkinlik Dönemi

2.6.1. Genç yetişkinlik dönemiyle ilgili kavramlar

Levinson (1996)' a göre her mevsimin kendi içinde sosyal biyolojik ve psikolojik boyutları bulunmaktadır. Ayrıca, hayat döngüsü dört dönemden oluşur. Bu dönemler sırasıyla ön yetişkinlik, ilk yetişkinlik (genç yetişkinlik), orta yetişkinlik ve ileri yetişkinliktir. Genç yetişkinlik çağı, genç yetişkinliğe geçiş dönemiyle başlayan ve orta yaş geçişi ile son bulan yaklaşık 17-45 yaş arasında yer almaktadır. Bu çağ çok büyük bolluğun ve fazla enerjinin, fırsatların ve ödüllerin olduğu zaman dilimidir. Bu çağ biyolojik 30 yaşa kadar yaşam döngüsünün zirve yıllarıdır (Levinson, 1986). Sosyal anlamda ise bu çağ, toplumsal rollerin yerine getirilmesi, bir aile kurulması, toplumda daha saygınlık kazanılması konusunda zengin ilişkilerin gerçekleştiği yıllardır. Öte yandan, bu çağ en büyük çelişkilerin, streslerin, risklerin, bedellerin ve hayal kırıklıklarının olduğu çağdır.

2.6.2. Genç yetişkinlikte psikososyal gelişim

Bu dönemde psikososyal gelişim benlik gelişimi, duygusal gelişim, evlilik ve aile, sosyal ilişkiler, iş yaşamı ve kariyer düzenlemesi gibi değişkenlerle ifade edilmektedir (Havighurst, 1972; Levinson, 1986). Böylece bir birey aileden ayrılarak bağımsız olmaya çalışır. Bu dönemde bağımsız olma isteği ile birlikte sorumluluklar da artmaktadır. Bir iş ve evlilik yaşamıyla birlikte yetişkin dünyasına katılır. İlk yetişkinlik

dönemindeki birey, yaşam hayalini gerçekleştirme eğiliminde olur. Bu hayaline ulaşamadığını düşündüğünde hayal kırıklıkları yaşar ve yaşamında sert değişimler olur.

Duygusal gelişim açısından, bireyin niyetini belli eden ve ifade edildiğinde diğerlerini etkileyen birincil iletişim sistemi olarak tanımlanmaktadır (Greenberg, 2004). Genç yetişkinlik döneminde birey, duygusal gelişimini romantik aşkla ilgili görmesine rağmen, iş arkadaşlığı, sosyal arkadaşlık veya kardeş ilişkileri gibi diğer karşılıklı ilişkiler yoluyla da duygusal ihtiyaçlarını giderebilmektedir (Vander Zanden, Crandell ve Corinne 2011).

İlk yetişkinler için sosyalleşme, günlük yaşamın sıradanlığına karşı bir çözümdür. Bireyler bu sıradanlığı aşmak için toplumsal yapının günlük etkinliklerine katılma isteği duyarlar (Onur, 2000). İlk yetişkinlikte bireyin gelişim sürecini özellikle toplumsal etkileşimler sağlamaktadır. Bu sosyal etkileşimlerde gelir düzeyi, eğitim durumu, meslek, cinsiyet, medeni durum, yaşam biçimi ve yaşam yeri değişkenlerinin etkili olduğu bilinmektedir (Newman ve Newman, 2010; Yazar, 2012).

BÖLÜM 3

3 YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgileri yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyum sürecine ilişkin görüşlerini incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, doğal ortamlardaki olayların incelenmesiyle ilgilenen bir araştırma sürecidir. Araştırmacı, üzerinde çalışılan olayları anlamlandırmaya veya yorumlamaya çalışır (Denzin, Norman K., Lincoln ve S, 2005). Nitel araştırmada gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı için algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu kapsamda bir olguyu bütüncül bir şekilde incelemek sebebiyle nitel araştırmanın uygun olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada nitel araştırma deseni olan fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Fenomenoloji çalışmalarında genel olarak bireylerin doğası hakkında derinlemesine bir anlayış kazanmayı amaçlanmaktadır (Creswell, 2013). Veriler, genellikle derinlemesine görüşme yoluyla toplanmaktadır. Araştırmacı her bireyin deneyimine dayalı algıları ve tepkilerini tanımlamaya ve betimlemeye çalışmaktadır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Fenomenolojik yaklaşım bireylerin bir duruma dair olguları nasıl algıladığını aydınlığa kavuşturmayı amaçlamaktadır. Belirli bir fenomen çalışmak için, bireylerin deneyimlerinden, yaşantılarından ve bakış açılarından yola çıkılır ve bu şekilde daha derinlemesine ve çok boyutlu veriye ulaşılır (Giorgi ve Giorgi, 2003). Lester (1999)’e göre epistemolojik bakış açısından, fenomenolojik yaklaşım bireysel öznellik ve tecrübe paradigmasına dayanmaktadır. Ayrıca, bireylere sorular sorulması fenomenini algılama ve yorumlama şekli için önem sağlamaktadır. Bu araştırmada, katılımcıların deneyimlerine odaklandığından dolayı fenomenolojik yaklaşım deseni uygun bulunarak kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmmanın çalışma grubu Türkiye’de eğitim almakta olan yabancı uyruklu öğrenciler olup genç yetişkinlerden oluşmaktadır.

Araştırma grubunun seçilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede araştırmacı hangi tür durum ya da bireyi araştırmaya katılacağını belirler ve ölçütü kendisi oluşturur (Yıldırım ve Simsek, 2011). Bu araştırmada, katılımcıların araştırmaya dahil edilmesinde, Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenci ve genç yetişkin olması ölçüt olarak kullanılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan uluslararası öğrencilerin özellikleri Tablo 3-1’de yer almaktadır.

Tablo 3-1: Katılımcılara Dair Kişisel Bilgiler

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim düzeyi	Medeni durumu	Ülke	Din	Türk kültürüyle ilgili bilgiler	Türkiye’de yaşam süresi (yıl)
K1	35	E	Doktora	Evli	Nijer	Müslüman	Bilgi yok	3
K2	21	E	Lisans	Bekar	Nijerya	Müslüman	Bilgi yok	2
K3	22	K	Yüksek lisans	Bekar	Zambiya	Hristiyan	-	3
K4	27	K	Yüksek lisans	Bekar	Uganda	Müslüman	Bilgi yok	3
K5	24	E	Lisans	Bekar	Gana	Müslüman	Az bilgi	2
K6	28	K	Doktora	Bekar	Tunus	Müslüman	Bilgi yok	3
K7	24	K	Yüksek lisans	Bekar	Afganistan	Müslüman	-	3
K8	19	K	Lisans	Bekar	Zambiya	Hristiyan	Yeterli bilgi	2
K9	21	E	Lisans	Bekar	Zimbabve	Müslüman	Az bilgi	3
K10	24	K	Lisans	Bekar	CRA	Hristiyan	Bilgi yok	6
K11	21	K	Lisans	Bekar	Kenya	Hristiyan	Bilgi yok	2
K12	24	E	Lisans	Bekar	Kenya	Müslüman	Az bilgi	2
K13	31	K	Yüksek lisans	Evli	Kenya	Müslüman	Az bilgi	2

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim düzeyi	Medeni durumu	Ülke	Din	Türk kültürüyle ilgili bilgiler	Türkiye’de yaşam süresi (yıl)
K14	19	E	Lisans	Bekar	Gine	Müslüman	Yeterli bilgi	2
K15	22	K	Lisans	Bekar	Kenya	Müslüman	Bilgi yo	2
K16	22	E	Lisans	Bekar	Comoros	Müslüman	Az bilgi	3
K17	25	K	Yüksek lisans	Bekar	Kenya	Müslüman	Bilgi yok	3
K18	28	K	Yüksek lisans	Bekar	Gana	Müslüman	Bilgi yok	2
K19	22	K	Lisans	Bekar	Senegal	Hristiyan	Bilgi yok	3
K20	26	E	Yüksek lisans	Bekar	Gabon	Hristiyan	Az bilgi	2
K21	20	E	Yüksek lisans	Bekar	Kenya	Hristiyan	Bilgi yok	2
K22	26	E	Yüksek lisans	Bekar	Kenya	Hristiyan	Bilgi yok	3
K23	29	E	Yüksek lisans	Bekar	Kenya	Müslüman	Bilgi yok	6
K24	23	E	Lisans	Bekar	Kenya	Müslüman	Az bilgi	8
K25	20	E	Lisans	Bekar	Kenya	Hristiyan	Bilgi yok	2
K26	28	E	Yüksek lisans	Bekar	Nijer	Hristiyan	Az bilgi	6
K27	22	E	Lisans	Bekar	Nijer	Hristiyan	Az bilgi	2
K28	21	E	Lisans	Bekar	Nijer	Müslüman	Az bilgi	2
K29	30	K	Yüksek lisans	Evli	Nijer	Müslüman	Az bilgi	3
K30	30	E	Doktora	Bekar	Nijer	Müslüman	Az bilgi	3
K31	19	E	Lisans	Bekar	Nijer	Müslüman	-	2
K32	30	E	Doktora	Evli	Nijer	Müslüman	Az bilgi	2
K33	31	E	Lisans	Bekar	Nijer	Müslüman	Bilgi yok	2
K34	24	E	Lisans	Bekar	Nijer	Müslüman	Bilgi yok	4
K35	24	E	Yüksek lisans	Bekar	Kenya	Hristiyan	Az bilgi	2

Not: K1, K2, ..., K35 katılımcıların isimlerin yerinde kullanılan kodlardır.

E ve K sırasıyla Erkek ve Kadın anlamına gelir.

Sekizinci sütunda “-” katılımcı cevap vermedi demektir.

Bu çalışma, yukarıdaki bahsedilen örnekleme yöntemi kullanılarak Konya ilinde Selçuk Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 35 yabancı uyruklu öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerinin 13'ü kadın ve 22'si erkektir. Medeni durumu olarak, öğrencilerin 4'ü evli ve 31'i bekar. Din açısından, öğrencilerinin 12'si Hristiyan ve 23'ü Müslümandır. Öğrencilerin 4'ü doktora, 6'sı lisans ve 14'ü yüksek lisans düzeyinde eğitim almaktadır. Öğrencilerinin 1'i Gabon, 1'i Senegal, 1'i Gine, 1'i Orta Afrika Cumhuriyeti, 1'i Zimbabve, 1'i Afganistan, , 1'i Nijerya, 1'i Uganda, , 1'i Tünyes, 1'i Comoros, 2'i Gana, 1'i Zambiya, 10'u Nijer, 11'i ise Kenya olmak üzere toplam 14 ülkeden gelmektedir. Öğrencilerin yaşları 19 ile 35 yaş arasında değişmekle birlikte, 14'ü 19-22 yaş grubunda, 10'u 23-26 yaş grubunda, 8'i 27-30 yaş grubunda, 3'ü 31-35 yaş grubunda yer almaktadır. Türk kültürün hakkında bilgiler açısından öğrencilerin 2'si az ve 33'ü hiçbir bilgiye sahip olmaktadır. Öğrencilerin 2'si 8 yıl, 12'si 3 yıl, 18'i 2 yıl ve 3'ü 6 yıl boyunca Türkiye'de yaşamaktadır.

3.3. Geçerlik ve Güvenirlik

3.3.1. Geçerlik

Nitel araştırmalarda genelleme yapmak mümkün değil, çünkü olay ve olgular derinlemesine ve ayrıntılı incelemeye yönelmektedir. Bu sebeple, nitel araştırmalarda elde edilen bulguların benzer ortamlara aktarılabilirlik değerini meydana çıkarmaktır. Aktarılabilirlik açısından araştırmacı kendinden yorum katmadan, verinin doğasına sadık kalarak araştırma sonuçlarını aktarmak zorundadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada, iç ve dış geçerliği sağlamak amacıyla araştırma örneği ve süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Görüşme formu alanda uzman ve doktorasını psikoloji ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanlarında tamamlamış kişiler tarafından gözden geçirilmiş ve ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra, görüşme formu düzeltilerek son hali geliştirilmiştir. Bu kapsamda, on dört soru hazırlanmıştır ve bu çalışma alanında eğitim almakta olan 5 yabancı uyruklu öğrencileriyle pilot çalışma yapmak için yüz yüze görüşme yapılmıştır. Görüşmeleri uygulamadan önce, yabancı öğrencilere tez konusu ile ilgili kısaca bilgi verilmiştir ve görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Görüşme süresi yaklaşık olarak 45-50 dakika arası sürülmüştür. Verilerin kaydedilmek amacıyla yabancı uyruklu öğrencilerin sesleri ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Ayrıca, elde edilen veriler, araştırmacı herhangi bir yorum yapmadan, katılımcıların fikirleri

çarpıtmadan, ifade ettikleri gibi yazılı olarak kaydetmiş ve sonra tartışması uygulanmıştır. Verilerin analizinde tez danışmanın denetimi ve fikir alışverişi ile analizleri düzelterek son şekil hali geliştirilmiştir. Sonuç yorumunda araştırma sonucu başka araştırma sonuçları ile birlikte verilmiştir.

3.3.2. Güvenirlik

Her şeyden önce nicel araştırma için geçerli olan güvenilirlikle ilgi koşullar, nitel araştırma için söz konusu değildir. Nitel araştırmalarda, geçerliliğin sağlanması için araştırma süreci ayrıntılı bir şekilde betimlenmesi, örneklem seçimi, veri toplama hazırlama ve uygulama süreci detaylı açıklanmalıdır. Bununla beraber, çalışmanın yönteminin ve sonuçlarının açık olarak sunulması gerekmektedir (Booth, 1992 ; Sandberg, 1997). İç ve dış güvenirligi sağlamak için araştırmacı, tüm araştırma sürecinde aktif bir rol üstlenmiştir. Araştırmacı, katılımcılarla yüz yüze görüşme gerçekleştirmiştir. Bundan başka, araştırma yöntemi, araştırmanın hazırlama araçları ve uygulama süreci detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Fenomenolojik araştırmalarda, genellikle kullanılan en yaygın yöntemler, odak grupları, günlükler ve protokoller, yüz yüze görüşme etkileşimlerinin kullanımı, yansıtıcı günlüklerin kullanılmasıdır. Araştırmacı, insanların dünyalarını nasıl yaşadıklarını anlamaya odaklanır, kendilerini başka birinin ayakkabılarına koyma ve katılımcıların öznel deneyimlerini anlamaya çalışır (Robert ve John, 2003). Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

3.4.1. Kişisel bilgi formu

Çalışma grubundaki yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Araştırmacının hazırladığı kişisel bilgi formu yabancı uyruklu öğrencilerin yaşını, cinsiyetini, eğitim düzeyini ve geldiği ülkesi kapsamıştır. Kişisel bilgi formu Tablo 3-2’de verilmektedir.

3.4.2. Yarı yapılandırılmış görüşme

Araştırma kapsamında eğitim alan yabancı öğrencilerle görüşülmüştür. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış, araştırmacıların soruları önceden hazırlamalarını, görüşme gerektiren her şeyi özümseyebilmelerini, böylece görüşme sırasında hazır olmaları ve yetkin görünmelerini sağlar (Cohen ve Crabtree, 2006). Yarı yapılandırılmış görüşme birçok araştırmacı tarafından tercih edilir, çünkü yarı yapılandırılmış görüşme tekniği katılımcıların görüşlerini kendi sözcükleriyle ifade etme imkânı verir (Cohen ve Crabtree, 2006). Görüşme formu Ek-2’de verilmektedir.

3.5. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri toplamak için yapılan görüşmeler 2019 yılı Eylül ve Ekim ayları olmak üzere totalde iki ayda tamamlanmıştır. Verileri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme aracı kullanılmıştır. Görüşme soruları uygulamadan önce, katılımcılara telefon yoluyla tez konusu ile ilgili kısaca bilgiler verilmiştir, gönüllü katılmaya karar verirse, randevu talebinde bulunulmuştur. Uygun bir yer, tarih ve saat üzerinde bir anlaşmaya varılarak katılımcılarla görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma alanında 5 uluslararası öğrenciyle pilot çalışma yapmak için yüz yüze röportaj yapılmıştır. Daha sonra, Türkiye’de eğitim alan 35 yabancı öğrenciyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sürecinde katılımcıların kimliklerinin gizli tutulacağı belirtilmiştir. Katılımcılardan onay alındıktan sonra karşılıklı olarak katılımcı onay formu (Ek-1) imzalanmıştır. Kaydetmeden önce ses kayıt cihazı ile katılımcılardan izin alınmıştır. Görüşmenin toplam süresi yaklaşık olarak 45-50 dakika arası sürmüştür ve katılımcıların anlattıkları her şey yazılı olarak kaydedilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmacı tarafından elde edilen veriler ses kaydı yoluyla, bilgisayar ortamında yazılı hale transkript haline getirilmiştir. Sözlü transkripsiyon sırasında araştırmacı, katılımcı transkriptlerinin ilk “anlam birimlerinde” aslen mevcut olan herhangi bir şeyi silmesi, eklemesi, değiştirmemesi veya çarpıtmaması konusunda dikkat ederek yazılı hale getirmiştir. Daha sonra, veriler analiz edilmesinde betimsel ve içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Elde edilen veriler, yarı yapılandırılmış görüşme sorularından önceden hazırlanan belirlenmiş temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. İçerik analizi yapıldığında ise katılımcıların her bir

soruya verdiği ifadelerin benzerlikleri gruplandırılarak ve kategoriler oluşturarak şekillendirilmiştir.

Tüm veriler NVivo 12.0 programına alınmış ve her soru katılımcıların verdikleri cevaba göre gruplandırılmıştır. Ondan sonra katılımcının kendisi tarafından kodlanmıştır. Kodlama, verilerin azaltılması ve sunulması için bir önkoşuldur ya da veriler için yönlendirme etiketleridir. Nitel analiz başlatan ve analiz boyunca farklı aşamalarda devam eden bir süreçtir (Ragin, 1994). Creswell (2014) 'e göre kodlama, veriyi bilgi parçalarına ayırma ve sınırdaki bir kategoriye temsil eden bir kelime yazma işlemidir. Kodlama işlemi sırasında, bazı kodlar ard arda görünebilir ve bu durum ortaya çıkan kalıpların bir göstergesi olabilir. Bu ortaya çıkan modeller veya kodlar arasındaki benzerlik kategorilere yol açabilir. Verileri kodladıktan sonra yapılan araştırmada araştırmacı, katılan kişilerin detaylı bir açıklamasını ve analiz kategorilerinin tanımlarını verir. Bu araştırmada, toplanan veriler araştırmacı tarafından verilerden haberdar olmak için okuma ve yeniden okuma yoluyla hazırlanmış ve düzenlenmiştir. Araştırmacı, daha iyi bir bakış açısı sağlamak için tekrar eden fikirleri ve kalıpları veya basılı kopyalarda tekrarlanan ifadeleri tanımlamıştır. Veri kodlaması olarak tanımlanan bu yolla, kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra, temalara göre elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktadır. Bu araştırmada analiz işlemleri genel olarak temaların belirlenmesi, verilerin kodlanması, verilerin kodlara ve temalara göre organize edilmesi, tanımlanması ve bulguların yorumlanması şekilde düzenlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

BÖLÜM 4

4 BULGULAR

Bu bölümde uluslararası öğrencilerle yapılan görüşmelerin analizi elde edilen verilere yer vermiştir. Yapılan içerik analiz sonucunda yedi tema ortaya çıkmıştır: Uyum öncesinde Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler, uyum sürecinde meydana gelen değişiklikler, sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar, sosyal uyum sürecinde duygudurum, sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları, sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri ve sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler.

4.1. Uyum Öncesinde Türkiye’de Yaşamla İlgili Beklentiler

Uyum öncesinde, Türkiye’de yaşamla ilgili beklentileri araştırmanın temalarından ilkinin oluşturmaktadır. İçerik analiz sonucunda bu tema altında eğitim sistemi beklentisi, Türk toplumuna entegrasyonun beklentisi, sosyalleşme beklentisi, kültürel benzerlik beklentisi olmak üzere dört kategori oluşmuştur. Tablo 4-1’de aşağıda görüldüğü gibi Türkiye’de yaşamla ilgili beklentilerin teması verilmektedir.

Tablo 4-1: Uyum öncesinde Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler Teması

Tema	Kategori	Katılımcı Sayısı
Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler	Eğitim sistemi beklentisi	32
	Kültürel benzerlik beklentisi	19
	Sosyalleşme beklentisi	7
	Türk toplumu entegrasyon beklentisi	6

Katılımcılardan 32’si Türkiye’de yaşamla ilgili beklentileri eğitim sistemi beklentisi açısından ifade etmiştir. Örneğin K4 “Eğitim sistemimde bunun ilerleme olmadığını söyleyemem ama beklentilerime göre değildi çünkü özellikle lisansüstü seviyede çok fazla eksiklik olduğunu bulabilirsiniz. Öğretmenin A-Z’den tüm detayları bize vermesini beklemiyorum, ama ne öğrenmem gerektiğini bekliyorum, Sanki ikinizde de sınıfta yeni bir şey öğreniyorsunuz. Beklentilerimin %100 'den %50 olduğunu söyleyebilirim. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin iyi olmasını beklerdim.”

cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir. Bir başka katılımcı olan K14 ise görüşlerini “Türkiye'deki Eğitim sistemi hakkında da büyük bir beklentim varmış. Eğitim sisteminin ülkemden daha iyi olmasını bekliyordum. Ucuz olmasına rağmen, öğrenciler sınavın son gününde burada ders çalışmaktadır, bu yüzden çok hayal kırıklığına uğradım.” şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca K5 “Liseden beri yurtdışında yabancı bir eğitim almanın avantajları olduğunu duyduk, bu yüzden yabancı bir ülkede diploma almak istedim. İlk beklentim, yabancı bir ülkede bir derece elde etmek ve sadece derece almak değil, kültürel çeşitlilik ve yeni bir dil öğrenmek ancak eğitim sistemine dayanarak çok hayal kırıklığına uğradım çünkü başa çıkmak bizim için her şey zordu” sözleri ile ifade etmiştir. Bundan başka K3 “Öğretmenler ile öğrenciler arasında daha fazla bilgi değişimi bekliyordum ama öyle değil. Bu arada 9 ders aldım ve sadece 2 tanesini anlayabildim. Okulun geri kalanı dersleri sadece geçmek için yaptım diyebilirim, bundan çok fazla alamadım” cümleleri ile dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan 19'u Türkiye'de yaşamla ilgili beklentileri kültürel benzerlik beklentisi açısından söylemiştir. Örneğin K34 “Ülkemdeki ile aynı yaşama sahip olmayı umuyordum. Türkiye'ye gelmeden önce, Türklerin Araplarla aynı olduğunu düşündüm. Ama çok şaşırdım, Türkler Araplar değildi çünkü onların yaşam biçimi, yemekleri, davranışları ve kültürleri birbirinden tamamen farklı. Ayrıca insanların ülkemdeki gibi yaşamalarını bekliyordum ama ne yazık ki durum böyle değildi” sözleri ile ifade etmiştir. Bir başka katılımcı olan K3 ise görüşlerini “Avrupa ülkelerinin çoğu genellikle İngilizce konuşur. Türkiye Avrupa ülkelerinde yerleşmiştir, bu yüzden Türkiye'ye gelmeden önce, herkesin iyi eğitilmiş, İngilizce bilmesini bekliyordum ama geldiğimde şaşırdım çünkü çoğu Türkçe biliyor ama İngilizce bilmiyor. Dünyada insanların İngilizce bilmediği bir yer olduğunu asla düşünmedim” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir. Ayrıca K17 “Tüm dersleri İngilizce dilinde almayı umuyordum, bu yüzden İngilizce konuşmadıklarını öğrenmem benim için büyük bir şok oldu” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir.

Araştırma katılımcılarından 7'si Türkiye'de yaşamla ilgili beklentileri sosyalleşme açısından söylemiştir. Örneğin katılımcılardan K3 bu konudaki yaşantısını “Dürüst olmak gerekirse, ilk şey dil engeli üzerindeki şok oldu. Buraya geldim ve en son İngilizce konuştuğum yer olan bir Türk insanla birlikte havaalanında

İstanbul'daydım. Sonra Konya'ya geldikten sonra kayboldum, İngilizce bilen kimse yoktu. Kişilerarası ilişkiler açısından, benim için dostane bir deneyim olmasını bekliyordum. Dostane sosyalleşme bir şekilde hiç bulamadım. Malezya merkezli Müslüman olan başka bir ülkede okudum ama yine de... Bilmiyorum, çok büyük bir fark olduğunu görüyorum, burada bir öğretmene merhaba diyemiyorum. Çünkü koridordaki bir öğretmene Merhaba dediğimde cevap vermeyebilir, bu yüzden öğretmenleri ne zaman karşılayacağımı asla bilemiyorum ve hala burada 3 yıl geçirdim insanlarla nasıl iletişim kuracağımı bilmiyorum” şeklinde dile getirmiştir.” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca örneğin K33 “İnsanların daha arkadaş canlısı olmasını bekliyordum. Türk halkıyla olan ilişkimiz hepimizin Müslüman olduğu gibi iyi olacağını bekliyordum. Birbirimizi kolayca anlayabileceğimizdi ama benim için gerçek olan şey bu değildi. Bence dilin farklı olduğundan dolayı, Afrikalıları çok iyi tanımıyorlar ve biz de onları iyi tanımıyoruz” cümleleri ile ifade etmiştir. Bir başka katılımcı olan K5 ise görüşlerini “Sadece Afrikalılarla değil, bölgedeki yabancılarla da sosyalleşmeyi bekliyordum.” sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılardan 6'sı Türkiye'de yaşamla ilgili beklentileri Türk toplumuna entegrasyonu açısından söylemiştir. Örneğin katılımcılardan K16 “Türk topluluğuyla daha iyi bir entegrasyonun olmasını bekliyordum. Afrika'da sokaktaki insanları aileleriyle birlikte gördüğümüzde, onları tanımıyor olsanız bile, her zaman selam verebilirsiniz ama Türkiye'de bunu yaparsanız, onlar için garip bir şey olabilir bazen. Bu yüzden, onlarla iç içe geçip, sosyal aktiviteleri paylaşabileceğimiz kulüp veya kuruluşlardaki herhangi bir gruba ait olmaya çalışmak zordu ve sosyal faaliyetler yapmaktan kaçındım” sözleri ile ifade ederken K22 “Arkadaşlarımın bana rehberlik etmelerini bekliyordum çünkü çevreye yeni biriydim. Onlarla uyum içinde olmayı düşünme tarzlarına göre her zaman onlar gibi davranmaya çalışmak zorunda kaldım. Farklı kültürel uygulamalar nedeniyle topluluklarına entegre hissetmiyordum” cümleleri ile ifade etmiştir.

4.2. Uyum Sürecinde Meydana Gelen Değişikler

Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikleri araştırmanın temalarından ikincisini oluşturmaktadır. Bu tema altında kişisel değişiklikler ve kişilerarası değişiklikleri olmak üzere iki kategori oluşmuştur. İçerik analizi sonucunda her kategori altında ortaya çıkan

alt kategoriler oluşturulmuştur. Her kategori ve alt kategorilere dayalı veriler ayrı ayrı alt başlıklar halinde detaylı olarak sunulmuştur. Tablo 4-2’de görüldüğü gibi uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin teması verilmektedir.

Tablo 4-2: Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikler Teması

Tema	Kategori	Alt kategori	Katılımcı sayısı
Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikleri	Kişisel değişiklikler	Bakış açısının genişlemesi	27
		Kişisel memnuniyetsizlik	7
		Çaresizlik	5
		Gizlilik eksikliği varsayımı	2
		Dışadönüklük	1
	Kişilerarası değişiklikleri	İzolasyon eğilimi	15
		Sosyalleşmenin artması	10
		Duygusal Kontrolü öğrenme	5
		İletişim becerileri geliştirme	4

4.2.1. Kişisel değişiklikleri

Katılımcıların 27’i uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin temasında kişisel değişiklikleri konusunda Bakış açısının genişlemesi ifade etmiştir. Örneğin K4 bu konudaki yaşantısını “Ülkemdeyken aklım Güney Afrika kısmı içindeydi. Böylece zihinsel olarak büyüdüğümü söyleyebilirim. Kişisel düşüncem çok değişti. Ben klişeleşmiş bir insandım. Örneğin, Zambiya'dan insanlar duyarsam, hepsinin aynı şekilde davrandığını varsayacağım. Başka ülkelerden başka insanlar da duyarsam, hepsinin aynı şekilde davrandığını varsayacağım. Ama farklı bir kültüre sahip olan herkesle etkileşime geçtiğimde, farklılıklarını görmeye ve onları olduğu gibi kabul etmeye başladım” şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca, K14 “Sanırım eskisinden daha açık fikirli oldum çünkü aynı insanları sadece aynı kültürle aynı insanları aynı davranış biçimiyle görüyordum ama şimdi tüm dünyadaki çeşitli kültürlerden insanlarla tanışma ve etkileşimde bulunma şansım oldu” sözleri ile dile getirmiştir. Ayrıca, K29“Ülkemdeyken düşünme biçimim çok dardı. Dünyayı algılama tarzımı değiştirdim, aklım çok genişledi. Düşünme biçimimi ve gerçeğe bakış açımı değiştiren birçok şey öğrendiğimi söyleyebilirim” cümleleri ile ifade etmiş. Ayrıca, K10 bu konudaki

yaşantısını “Kişisel düşüncem çok değişti. Ben klişeleşmiş bir insandım, Şimdi esnek hale geldiğimi söyleyebilirim” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K14 “Türk halkının da yardımı ile Almanya'dan gelen insanlarla etkileşim kurma fırsatım oldu, bu yüzden bana farklı insanlara bakış açımı genişletme şansı verdi” sözleri ile ifade ederken K17 “Düşündüğüm değişiklikler birçok insanı tanıdığım gibi hayatımı olumlu yönde etkiledi, farklı kültürel insanlarla temas halindeyim. Ülkemde bu fırsatı hiç elde edemeyeceğim şeyler. Öte yandan, kişisel ve kişilerarası sorunları çözme konusunda büyüdüm. Arkadaş kavga ederse daima mesafemi korurum ve daima onlarla iyi bir ilişki kurmaya çalışırım. Ama Kenya'dayken öyle durum görülürse daha fazla çatışma yaratacağım, meselelerimi onların arasına koyacağım, hatta diğerine karşı savunmak için bir taraf seçebilirim. Şimdi çok büyüdüm” Şeklinde dile getirmiştir.

Katılımcıların 7'i uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin temasında kişisel değişiklikleri konusunda kişisel memnuniyetsizlik ile ifade etmişlerdir. Örneğin K10 bu konudaki yaşantısını “Artık eskisi kadar mutlu ve aktif bir kız değilim. Eğlenmeyi, çevreyi keşfetmeyi severdim. O kadar içe döndüm ki bu iyi bir şey değil, inanıyorum ki bu benim sınırlarımı ve potansiyelimi engelliyor” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K6 “Aynı kültürü paylaşmadığımız insanların etrafında olması bazen garip oluyor. Benim için kapılar kapalı gibi hissediyorum. Yeni insanlarla tanıştığınızı ve yeni fırsatlarınız olduğunu bildiğiniz zaman kapıları kapatıyor çünkü arzularınızı yerine getiremiyorsunuz. Bu fırsatları kaçırdığımı hissediyorum çünkü yeni arkadaşlar edinmekten kaçınıyorum. Bu yüzden hayattaki bazı şeyleri özlüyorum. Ayrıca, sahip olduğum becerileri kaybettiğimi hissediyorum. Eskiden çok dost canlısı biriydim. Tanımadığım insanlarla kolayca sohbet edebirdim. İnsanları benden kolayca hoşlanmalarını sağlayabilirim ve şimdi bunu kaybediyor gibi hissediyorum. İnsanlara olan ilgimi kaybediyorum ve bazen normal olup olmadığımı bile merak ediyorum ve kendime soruyorum belki depresyonda mıyım? Bu yüzden kişilerarası ilişkilerinden emin değilim, biraz korkuyorum “cümleleri ile dile getirmiştir.

Katılımcıların 5'i uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin temasında kişisel değişiklikleri konusunda çaresizlik ifade etmiştir. Örneğin K13 bu konudaki yaşantısını “İletişim becerilerim kötüleşti, eskiden yaptığım gibi kendimi akıcı bir şekilde ifade edemiyorum. Her zaman yalnız hissediyorum, özgüvenim düşmüş ve çoğu zaman

odağımı kolayca kaybediyorum. Bazen önemsiz olan şeyler için bile kolayca kıızıyorum" cümleleri ile ifade ederken K 31“Önce çok aktiftim ama şimdi pasifim. Faaliyetleri yapma ritmim çok değişti, çok yavaş oldu” sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılarından 2’i Uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin temasında kişisel değişiklikleri konusunda Gizlilik eksikliği varsayımın hislerini ifade etmişlerdir. Örneğin K10 bu konudaki yaşantısını “Sosyal becerilerimi kaybediyorum, Eskiden her zaman insanların etrafında rahat hissedirdim. Arkadaş edinmek benim için kolaydı ama şimdi her şey zor, mutsuz hissediyorum, beceriksizim, bilmiyorum” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K6 “Eskiden çok dost canlısı biriydim. Tanımadığım insanlarla kolayca sohbet edebilirdim. İnsanları benden kolayca hoşlanmalarını sağlayabilirdim ve şimdi bunu kaybediyor gibi hissediyorum. İnsanlara ilgimi kaybediyorum ve bazen normal olup olmadığını bile merak ediyorum ve kendime soruyorum belki depresyonda mıyım? Bu yüzden kişilerarası seviyeden emin değilim, biraz korkuyorum” cümleleri ile dile getirmiştir.

Katılımcıların 1’i uyum sürecinde meydana gelen değişikliklerin temasında kişisel değişiklikleri konusunda kendisi dışa dönük olduğunu ifade etmiştir. Örneğin K17 bu konudaki yaşantısını “Çok değiştim diyebilirim. Kenya’da olduğum gibi değil. Burada çok açığım, ben daha sosyal, daha arkadaş canlısı oldum” sözleri ile dile getirmiştir.

4.2.2. Kişilerarası değişiklikleri

Katılımcıların 15’i “Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikleri” temasında “Kişiler arası değişiklikler” konusunda kendileri İzolasyon eğilimini ifade etmiştir. Örneğin K2 “Görüyorum ki çevremdeki insanlarla daha az sosyalleşiyorum. Her zaman odamdayım; etraftaki insanlardan daha fazla yalnız zaman geçirdiğimi görüyorum. Kendi ülkemde olduğum kadar aktif değilim “cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K13 “Şimdi diğer insanlarla fazla etkileşime girmiyorum. İletişim kurabileceğim çok az insan var. Sosyal becerim azaldı” sözleri ile ifade ederken K34 “Ülkemde kişilerarası bir ilişki kurmak her zaman kolaydı çünkü çevremizdeki insanları kardeş olarak kabul ediyoruz. Ama buraya geldiğimde insanlar size garip bir şekilde bakıyor, kendi ailenizin bile sormadığı samimi sorular soruyorlar, bu yüzden onlarla sosyalleşmek zorlaşıyor. Bundan dolayı sosyalleşmekten kaçınıyorum” sözleri ile dile getirmiştir. Ayrıca, K20

“Neşeli bir insandım şimdi kitap dünyasına çok yakınlım.” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K3 “Artık eskisi gibi mutlu bir insan değilim. Buraya ilk ay geldiğimde daha mutlu bir insandım. Sosyal oldum ama şimdi insanlarla sosyalleşmek istemiyorum” cümleleri ile ifade etmiş. Ayrıca, K12 “Başka bir anlamda, kendi dünyama biraz yaklaştım. Yalnızım diyebilirim” sözleri ile dile getirmiştir.

Katılımcıların 10’u “Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikler” temasında “Kişiler arası değişiklikler” hakkında Sosyalleşmenin artmasını bahsetmiştir. İlk olarak K29 bu konudaki yaşantısını “Aslında ben ülkemde sosyal bir insan değildim ama buraya geldikten sonra çok değiştiğime inanıyorum. Konya'ya geldiğimde çok yalnızdım, fakat sonra birçok arkadaş edindim. Bu şekilde sosyalleştim. Şimdi farklı kültürel geçmişlerden birçok arkadaşım var.” sözleri ile ifade etmiştir. K9 ise “Sosyal ilişkilerimi genişlettim, sadece Zambiyalılarla değil, diğer çeşitli kültürdeki öğrencilerle de etkileşime girebilirim” cümleleri ile ifade etmiştir. Son olarak da K32, konu hakkındaki görüşlerini “Etrafımdaki insanlara saldırgan davranmamam için kendimi kontrol etmeyi öğrendim. Bu yüzden insanlarla sosyalleşme yolunda çok şey kat ettiğimi ve birçok arkadaş edindiğimi görüyorum.” şeklinde dile getirmiştir.

Katılımcıların 5’u “Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikler” temasında “Kişiler arası değişiklikler” konusunda iletişim becerileri geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Örneğin K26 “Şimdi farklı kültürel geçmişlere sahip insanlarla iletişim kurmak konusunda daha iyiyim. Ben de pazarlık ve ekip çalışması açısından öncekinden daha iyiyim” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K35 “Türkiye’de okumak bana farklı geçmişlerden, etnik kökenden, kültürlerden ve ülkelerden insanlarla etkileşime girebileceğim bir platform sağladı. Bu, dünyanın farklı yerlerinden insanlarla yeni ilişkiler kurmama, iletişimimi ve akıl yürütmemi küresel bir seviyeye yükseltmeme yardımcı oldu” cümleleri ile ifade etmiştir.

Katılımcıların 4’u “Uyum sürecinde meydana gelen değişiklikler” temasında “Kişiler arası değişiklikler” konusunda duygusal kontrolü öğrendiğini ifade etmişlerdir. Örneğin K26 “Bazen saçma sorular yüzünden gergin ve sinirli olurdu, ama zamanla Türklerin kültürünü anlamaya başladım. Sadece kendimi sakinleştiriyorum ve davranış tarzlarını anlamaya çalışıyorum böylece her şey kolaylaştı.” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K5 “Bazen yurttan şikayetçi olsak da benim için bir avantaj çünkü orada

problemlerle karşılaşım ve yurttta bir öğrenci olarak her zaman problemlerle karşılaşabilirim. Bir yurttta, farklı ülkelerden gelmiş olan 8 öğrenciden oluşan bir odada, herkesin kendine özgü davranışı, kendi yaşam biçimi vardır. Onlarla etkileşime girdiğimde sabırlı ve hoşgörölü olmayı öğrendim, bu yüzden dünyada kolayca adapte olamayacağım bir yer olmadığına inanıyorum” sözleri ile dile getirmiştir.

4.3. Sosyal Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukları araştırmanın temalarından üçüncüsünü oluşturmaktadır. Bu tema altında sosyal, kültürel ve akademik zorluklar olmak üzere üç kategori oluşmuştur. İçerik analizi sonucunda bunlar kategoriler altında ayrı ayrı ortaya çıkan alt kategoriler oluşturulmuştur. Tablo 4-3’te aşağıdaki görüldüğü gibi sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların teması verilmektedir.

Tablo 4-3: Sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar teması

Tema	Kategori	Alt kategori	Katılımcı Sayısı
Sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar	Akademik zorluklar	Dil engeli	19
		Öğretim süreçleri farklılıkları	8
		Yetersiz çalışma süresi	1
	Kültürel zorluklar	Kültürel farklılıklar	21
		Vatan özlemi	2
	Sosyal zorluklar	İzolasyon	12
Kişisel sınırlardan kaçınma		5	

4.3.1. Akademik zorluklar

Araştırma katılımcılarından 19’u sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında akademik zorlukları konusunda dil engeli karşılaştığını ifade etmiştir. Örneğin K13 bu konudaki yaşantısını “Bazen sınıftaki dil engeli nedeniyle, tartışılan konuyla ilgili fikrim olmasına rağmen ve paylaşmak istememe rağmen Türkçe ifade etmek zorlaşıyor. Bu yüzden sessiz kalmayı tercih ediyorum ama bu yeteneklerimi etkiliyor” cümleleri ile ifade ederken K 14 “Dil nedeniyle çok kolay yoruluyorum çünkü İngilizce’ de çok fazla temel şey bilmeme rağmen, Türkçe olarak kendime her şeyi hazırlamak çok yorucu, çünkü çoğu zaman çabamı arttırmam gerekiyor” cümleleri ile dile getirmiştir. Ayrıca K16 “Türkçe sayesinde sınıflar zorlaştı, anlaşılması kolay

değildi. Her zaman aynı dersi birçok kez hazırlamalıyım. Arkadaşlarım aynı işi birkaç saniye içinde yapabiliyorlar” cümleleri ile dile getirmiştir.

Katılımcıların 8’i sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında akademik zorlukları konusunda öğretim süreçleri farklılıkları olduğunu ifade etmiştir. Örneğin K17 bu konudaki yaşantısını “Buradaki eğitim sistemi çok farklı, Burada üniversitedeki öğrenciler Kenya'dakinden farklı bir test sistemine sahipler, üniversitede, öğretmen sorular verir ve sınavlarda aynı şekilde gelecektir, bu nedenle öğrencileri gelecekteki mesleki zorluklara hazırlamaz” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K30 “Ben çok karşılaştım. Öğretmenler öğrettikleri gibi hepimiz Türkmüşüz gibi anlamımızı bekliyorlar. ,” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K12 “Ben yüksek lisans öğrencisiyim, sınıfta tartışma, grup tartışması ve fikir alışverişi için bir fırsat oluşmasını bekliyordum ama şimdiye kadar hiç görmedim” Ayrıca, K26 “Türk dili sayesinde öğrenmede yavaşladım, bu yüzden öğretmenlerden daha fazla ilgi bekliyordum mesela seçilen sınıfın bazı konularında daha fazla ayrıntı gibi. İngilizce bilmeme rağmen, eğer öğretmeni Türkçe daha fazla açıklarsa onu tercih ederim. Böylece, Türk terminolojilerini daha yakından tanıyabilirim” cümleleri ile dile getirmiştir.

Katılımcıların sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında akademik zorlukları konusunda yetersiz çalışma süresi olduğunu ifade etmiştir. Örneğin K1 bu konudaki yaşantısını “Saat 23: 00'ten önce yurttan olmalısınız, bu yüzden, bir lisansüstü öğrencisi için her zaman zordu çünkü kütüphanede okumak için daha fazla zamana ihtiyacım var ama devam edemiyorum” cümleleri ile ifade etmiştir.

4.3.2. Kültürel zorluklar

Katılımcılardan 21’i sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında kültürel zorlukları konusunda kültürel farklılıklar olduğunu ifade etmiştir. Örneğin K22 “Türk kültürü benimkinden farklı, toplumunun bir parçasını hissetmek zor bu yüzden onların topluluğuna entegre hissetmiyorum” cümleleri ile dile getirmiştir. Her zaman onlar gibi davranmak zorunda kaldım, bu başta benim için gerçekten moral bozucuydu ama yapmak zorunda kaldım ve alıştım” cümleleri ile dile getirmiştir. Ayrıca, K6 “Türk kültürünün bizden çok farklı olduğunu düşünüyorum. Türkler bizim Tunus, Araplar olduğumuzu sanıyorlar, Muhtemelen biz Mısırlılar gibi Filistin'in gibiyiz sanıyorlar ama değiliz. Çok farklıyız, farklı yiyoruz, farklı konuşuyoruz. Birbirimizi bile farklı

selamlıyoruz Türkler gibi öpüşmek ve sarılmak yapmıyoruz, sabahta sebze yemeyi sevmiyoruz. Her zaman çay içmıyoruz, bu yüzden çok farklıyız..... (bir süre sessiz kaldı). Kültürel farklılıklar hayatımı bazen zorlaştırabilir, hatta kendi danışmanımı bile anlamadan kırdım, çünkü örneğin ülkemde danışmanınızla konuşurken resmi olmanız gerekiyor. Uzaktan kumandayı koymak zorundasın ve işte bunu yapmıyorlar. Bu yüzden, bana geldiğinde ve gerçekten arkadaşça davrandığında, gerçekten çok sinirlenmişim” cümleleri ile dile getirmiştir.

Araştırmaya katılan 2’si sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında kültürel zorlukları konusunda vatan özlemini ifade etmiştir. Örneğin K2 “Ülkemde özel günlerde kültürel moda giyinmeyi tercih ederim, bu şekilde giyindiğimde ve dışarı çıktığımda insanlar bana yanlış bir şeymiş gibi garip bir şekilde bakıyorlar. Bu yüzden, bu durum beni caydırdı ve ben de böyle giyinmeyi bıraktım. Herkes geleneksel bir şekilde giyindiğinde o günleri evde özlüyorum. Neyse, artık alıştım” cümleleri ile dile getirmiştir.

4.3.3.Sosyal zorluklar

Katılımcıların 12’si sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında sosyal zorlukları konusunda izolasyon eğilimini ifade etmiştir. Örneğin K10 “Akranlarla olan iletişimim karmaşıktı çünkü kendimi çoğu zaman gruptan dışlanmış buldum çünkü ne zaman dışarı çıksam bütün arkadaşlarım Arapça konuşuyor ve beni sıkıyor gibiydi, ben de onlardan uzak durdum” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K12 “Türklerin etrafında her zaman rahat hissetmiyorum.” sözleri ile ifade etmişti. Bundan başka, K18 “Daha önce de belirttiğim gibi, çok fazla soru sormaları, Türklerle arkadaş olmamı zorlaştırdı, önceki, her zaman onlardan kaçınmaya çalıştım ama sonra hepsi pürüzsüzdü” sözleri ile ifade etmişti. Ayrıca, K2 “Türklerle özellikle de oda arkadaşlarıyla etkileşim açısından, soru sorma biçimi, bazen konuşma şekli gibi, hayatımın ilk yılından itibaren, onlarla etkileşimi zorlaştırıyor onlarla sosyalleşmek zor oldu, bu yüzden yabancı öğrencilerle etkileşim kurmayı tercih ediyorum.” sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcıların 5’i sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların temasında sosyal zorlukları konusunda kişisel sınırların işgalini ifade etmiştir. Örneğin K6 “size geliyorlar ve sorular soruyorlar, merak ediyorlar, sizi tanımak istiyorlar. Fakat neden

Konya'ya geldiğimi veya neden doktora almayı seçtiğimi, neden ailem olmadığını, bunu insanlara açıklamayı sevmediğimi açıklamak istemiyorum. Bu yüzden bazen ilgisiz sorular sormayı bırakmaları için onları kırmak zorunda olduğumu hissediyorum. İlişkilerle ilgili birçok problemim var,” cümleleri ile dile getirmiştir. Ayrıca, K35 “Türk halkı çok etkileşimli ve meraklıdır ve bazılarıyla etkileşime girdiğinde kişisel ve özel olduğunu düşündüğü soruları sordular mesela aile, ilişki durumu vb. ile ilgili sorular. Bu benim onlarla arkadaşlık kurmamı zorlaştırdı, onlar için de yabancılarla arkadaşlık kurması zordu” cümleleri ile dile getirmiştir, Ayrıca, K34 “Türkler soramayacağım soruları sormayı sever, sınırları aşan sorular ve bu beni çoğu zaman tedirgin ediyor ama şimdi buna alıştım.” cümleleri ile dile getirmiştir.

4.4. Sosyal Uyum Sürecinde Duygu-Durum

Sosyal uyum sürecinde duygu-durum araştırmanın temalarından beşincisini oluşturmaktadır. İçerik analizi sonucunda bu tema altında stres ve depresyon, üzüntü, cesaret kırılma ve yalnızlık olmak üzere dört kategori oluşmuştur. Tablo 4-4’te görüldüğü gibi sosyal uyum sırasında duygularla ilgili durumu verilmektedir.

Tablo 4-4: Sosyal uyum sürecinde duygu-durum Teması

Tema	Kategori	Katılımcı Sayısı
Sosyal uyum sürecinde duygu durum	Stres ve depresyon	11
	Üzüntü	10
	Cesaret kırılma	4
	Yalnızlık	3

Araştırmaya katılanlardan 11’i sosyal uyum sürecinde stres ve depresyon hissettiğini ifade etmiştir. Örneğin katılımcılardan K13 bu konudaki yaşantısını “Her zaman stresli ve depresyonda hissediyorum. Bu anları çok sık yaşadım, özellikle de işler akademik olarak iyi gitmiyorsa. Ya da zaman geçirmek için bazı arkadaşlara ihtiyacım

olduğunda genelde kendi programlarıyla meşguller. Bu yüzden yalnız ve mutsuz hissediyorum. Birçok kez oldu” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K28 “Derslere katıldığım ilk dönemde hocalar söylendiklerini anlamadığım için stresli ve aptal hissederdim. Ayrıca, hocalara sorduğum sorulara cevap bile alamıyorsam yurda ağlamak için gelirdim ve her şeyin yoluna girip girmeyeceğini merak ediyordum” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K19 “İlk Türkçe sınavında başarısız olduğumda A1 kitabından Türkçeyi asla öğrenemeyeceğimi düşündüm, bu yüzden çok üzgün ve depresyundaydım” ile ifade etmiştir. Ayrıca, K29 “Eve bile dönmek istedim çünkü hayat çok stresliydi. Yemek, ev ve iklim konusunda nostaljik hissettim. Her zaman kendime burada ne yaptığımı soruyordum, eve geri dönmek daha iyi gelmişti” şekilde dile getirmiştir.

Araştırma katılımcılarından 10’u sosyal uyum sürecinde üzüntü hissettiğini söylemiştir., K21 “Türkiye’ye geldiğimde çok üzuldüm, yalnızdım ve eve dönmek istedim. Hayal kırıklığına uğramıştım çünkü etrafımdaki herkes Türkçe iletişim kuruyordu, bu yüzden her zaman sosyal medyaya ve İngilizce konuşabilen birkaç arkadaşşıma bağlı kaldım. Sosyal çevrem çok sınırlı hale geldi. Şimdi biraz iyi ama mutlu değilim” şeklinde dile getirmiştir.

Katılımcıların 4’ü sosyal uyum sürecinde cesaretinde kırılma hissettiğini ifade etmiştir. Örneğin katılımcılardan K20 “Türkiye’ye ilk kez geldiğimde, Türk halkının çoğunun İngilizce konuşabileceğini umuyordum, ama geldikten sonra kimse gerçekten ne demek istediğimi anlayamamış. Bunlar çok kafa karıştırıcı ve sinir bozucu zamanlarmış. Üniversitede derslere başladığımda, bir fikri ifade etmek istediğinde dil engeli nedeniyle sadece bir cümlenin ortasında durdum” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir. Ayrıca, K16 “Türk dilinde her şeyi incelemek benim için zor, beni caydırıyor. Daha önce de böyle hissetmişim ama şimdi buna alışkınım” sözleri ile ifade etmiştir.

Araştırma katılımcılarından 3’ü sosyal uyum sürecinde yalnızlık hissettiğini ifade etmiştir. Örneğin K5 “Temelde tatildeyken, çok yalnızlık hissediyorum. Ayrıca, tamamlayacağım çok işim varsa ve arkadaşlarımdan uzak kaldım. Bazen onlarla sosyalleşmek zor ve yalnız hissediyorum bu yüzden kendimi çok mutsuz hissediyorum” dile getirmiştir. Ayrıca, K9 “Yurtta çok üzücü anlar yaşadım. Her zaman hayatımın

güneş ışığı olmadığını düşünürdüm. Kendimi çok yalnız hissedirdim. Ama aynı dilde yeni insanlarla tanışırken, hiç de fena değil, öyle düşünüyorum” cümleler ile dile getirmiştir.

4.5. Sosyal Uyum Sürecinde Sosyal Destek Kaynakları Teması

Uluslararası öğrencilerin sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları teması araştırmanın temalarından yedincisini oluşturmaktadır. İçerik analizi sonucunda bu tema altında aile ve arkadaş desteği, bireysel etkinlikler, resmi destek kaynağı, sosyal destek arayışı eksikliği ve Sosyal etkinlikler olmak üzere beş kategori oluşmuştur. Tablo 4-5’te görüldüğü gibi sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları teması verilmektedir.

Tablo 4-5: Sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları teması

Tema	Kategori	Katılımcı sayısı
Sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları	Aile ve arkadaş desteği	37
	Bireysel etkinlikler	21
	Sosyal etkinlikler (Kulüpler veya kuruluşların etkinlikleri)	16
	Sosyal destek arayışı eksikliği	11
	Resmi destek kaynağı	1

Katılımcılardan 37’si zorlukla karşılaşınca destek kaynağı arama temasında aile ve arkadaş desteği aradığını ifade etmiştir. Örneğin katılımcılardan K3 “Etrafımdaki arkadaşlarımla konuştum ve yardımcı oldular. Neyse ki, annem benim en büyük duygusal desteğim oldu. Akademik olarak bana destek veren tek insanın yabancı arkadaşlarım olduğunu düşünüyorum çünkü tam anlamıyla aynı durumdan geçiyoruz ve birisini duymak aslında benim yalnız olmadığımı hissettiriyor” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir. Ayrıca, K12 bu konudaki yaşantısını “Çoğunlukla, anneme zor anlarımı telefonla ağlarken açıklardım ama sonra onu da strese soktuğumu

hissettiğim için bunu yapmayı bıraktım” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir. Ayrıca, katılımcılardan K17 “Evet, bir arkadaşım var, Kenya'dan bir araya geldik. Kişisel sorunlarımı her zaman onunla paylaşıyorum ve mümkün olduğunca her zaman yardım eder.” sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılardan 21'i Zorlukla karşılaşınca destek kaynağı arama temasında bireysel etkinlikler yaptığını ifade etmiştir. Örneğin K18 “Herhangi bir kulüp ve organizasyon faaliyetine katılmayı sevmiyorum. Kur'an okumayı ve dua etmeyi tercih ederim” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K11 “Ben sadece uyurum. Kendimi daha iyi hissetmek için bazı arkadaşlarımla parkları ziyaret ederdim” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K5 “Bazen internette dolaşıyorum ve bilgisayarla ilgili çok şey öğrendim. Bunun yanı sıra ana kurslarımızdan ayrı olarak bazı ekstra dersler alıyorum. Ayrıca, kariyerimi temel alan deneyimlerini paylaşmaya çalışan, dünyanın her yerindeki öğrencilerle bağlantı kurmaya çalışan çevrimiçi biriyim. Kendimi meşgul etmek stresli durumları unutmama yardımcı oldu” sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılardan 16'sı zorlukla karşılaşınca destek kaynağı arama temasında sosyal etkinliklere katıldığını ifade etmiştir. Örneğin katılımcılardan K20 bu konudaki yaşantısını “Destek ağının kaynağı gibi yabancı öğrenci dernekleri, Afrika öğrenci dernekleri gibi kulüp ve organizasyonlara katılıyorum ve sık sık arkadaş olan diğer yabancı öğrencilerle buluşuyorum. Stresi hafifletmek için çok yardımcı oluyor” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K8 “Afrika yemeklerini pişirmek, dans etmek, kültürel bir şekilde giyinmek için kültürel giyinme gibi etkinliklere çokça katıldım. Bu etkinliklere katılırken kendimi daima evde hissediyorum” cümleleri ile ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan 11'i zorlukla karşılaşınca destek kaynağı arama temasında Sosyal destek arayışı eksikliğini ifade etmiştir. Örneğin K11 “Bunu kimseyle paylaşmıyorum. Zorluklarımı ailemle paylaşmaktan hoşlanmıyorum çünkü zaten kendi sorunları var ve endişelenmelerini istemiyorum” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K16 “Hiç kimse en büyük destek ağı kaynağım olmadı” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K9 “Kimseye zorluklarımdan bahsetmiyorum” sözleri ile ifade etmiştir.

Araştırmaya katılanlardan 1'i zorlukla karşılaşınca destek kaynağı arama temasında resmi destek kaynağı aradığını ifade etmiştir. Örneğin K23 “Eğitim

danışmanlarım, buradaki her şey için en büyük destek ağıydı” cümleleri ile ifade etmiştir.

4.6. Sosyal Uyum Sorunları ile Başa Çıkma Stratejileri

Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri araştırmanın temalarından sekizincisini oluşturmaktadır. İçerik analizi sonucunda bu tema altında görmezden gelme, sosyal destek, pozitif düşünme, meditasyon ve gerginlik azaltma şeklinde altı kategoriden oluşmuştur. Tablo 4-6’da görüldüğü gibi sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejilerinin teması verilmektedir.

Tablo 4-6: Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri Teması

Tema	Kategori	Katılımcı Sayısı
Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri	Görmezden gelme	10
	Sosyal destek	8
	Pozitif düşünme	4
	Meditasyon	1
	Gerginlik azaltma	1

Araştırmaya katılanlardan 10’u sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri olarak görmezden gelmeyi kullandıklarını ifade etmiştir.. Örneğin K13 “Her zaman zor bir durumda olduğumu hissettiğimde yok saymayı seçiyorum. Bazen Kenya’da olan arkadaşşıma her şeyi anlatırım. O zaman daha iyi hissederim. Bazen kendime kızarım kendimi gözyaşı dökmek için odaya kapatırım” cümleleri ile bu görüşünü dile getirmiştir.

Araştırmaya katılanlardan 8’i Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejisi olarak sosyal destek aldıklarını söylemiştir. Örneğin K12 “Karşılaştığım şeyleri çoğu zaman diğer yabancı öğrencilerle paylaşıyorum ve her zaman bana olumlu geribildirim veriyorlar” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K29 “Derslerini başarıyla tamamlayan arkadaşları nasıl yaptıklarını sordum ve aynı şeyi yapmaya çalıştım. Kendimi cesaretlendirirdim, eğer onlar başarabiliyorsa, ben de yapabilirim.” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K33 “Zorluklarla ilgili bazı bilgileri arkadaşlarımla paylaşıyorum ve aynı şeyi yapmaları durumunda, bana bunu çözmek için nasıl yaptıklarını açıklıyorlar

ve ben de aynısını yapıyorum” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K25 “Bazı sorunları çözemezsem her zaman arkadaşlarımdan yardım isterim” sözleri ile ifade etmiştir.

Araştırma katılımcılarından 4’ü sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejisi olarak pozitif düşünmeyi kullandıklarını söylemiştir. Örneğin katılımcılardan K17 bu konudaki yaşantısını “Olumlu olmak bir numaramdı. Oturup kendimi bu konuda strese sokmak yerine, bunun üstesinden gelmek için doğrudan alternatifler ararım. Daha önce de söylediğim gibi, Türk insanı bana birçok soru soruyor, ama bu artık beni rahatsız etmiyor, bu yüzden sorularını cevaplıyorum” şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca, K29 “Ayrıca, gelecekte beni bekleyen iyi şeyler olduğunu kendime hatırlatmaya devam ediyorum, bu yüzden bu zorluklar büyümemin bir parçası” şekilde dile getirmiştir. Ayrıca K22 “Zihninizi olumlu şeylere odaklayın, asla eskisi gibi olma hedeflerinize ulaşmak için mücadele etmekten vazgeçmeyin” sözleri ile ifade etmiştir.

Araştırma katılımcılarından 1’i sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejisi olarak meditasyon yaptığını ifade etmiştir. Örneğin K28 bu konudaki yaşantısını “Ben bir şey hakkında düşünmeden önce Allah ile konuşmaya inanan kişiyim. Her zaman önce zor bir durumla karşılaştığımda önce Allah'ın rehberliğini isterim ve bundan sonra belki de arkadaşlarım ve ailemin yardımını ararım. Bu şekilde sorunlarım basa çıkmak için kolay olur” sözleri ile ifade etmiştir.

Araştırma katılımcılarından 1’i sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejilerinden gerginlik azaltmayı kullandığını dile getirmiştir. Örneğin K 10 bu konudaki yaşantısını “Öte yandan, zorlukları unutmak için farklı bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Kendimi çok yalnız hissettiğimde, yürüyüşe çıkıyorum. belki de beni rahatsız eden şeyin ne olduğunu bilirim, sonra kendimi dinlerim ve kendimi motive etmeye çalışırım” sözleri ile ifade etmiştir.

4.7. Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Öneriler Teması

Uluslararası öğrencilerin sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler teması araştırmanın temalarından sekizincisini oluşturmaktadır. Bu tema altında olumlu düşünce, hedeflerin bilinci, kararlılık ve diğer öğrencilerle iletişim kurma olarak dört kategori oluşmuştur. Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler teması Tablo 4-7’de verilmektedir.

Tablo 4-7: Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler teması

Tema	Kategori	Katılımcı Sayısı
Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler teması	Olumlu düşünce	14
	Hedeflerin bilinci	9
	Kararlılık	5
	Sabırlı olma	5
	İletişim kurma	3

Katılımcılardan 14’u bu konuyu “Olumlu düşünce” açısından ifade etmiştir. Örneğin K19 “Kolayca pes etme! Yaşamda çözümü olmayan hiçbir şey yoktur. İlk başta, işler normalden çok zor gelir insana, ancak zaman geçtikçe daha kolay hale gelir” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K17” Olumlu olmak bir numaramdı. Oturup zorlukları kendime vurgulamak yerine, bunları aşmak için doğrudan alternatifler ararım” cümleleri ile ifade etmiştir. Buna ek olarak, gelen yabancı öğrenciler çeşitli kültürel insanlarla tanışmakta şaşırılmamalı ve Türklerin davranışları konusunda çok farklı oldukları gerçeğini olduğu gibi anlamalıdır. Kibar ve onlara karşı iyi olun, her şeyde pozitif olmak en önemli şeydir” cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K22 “Zihninizi olumlu şeylere odaklayın, asla hedeflerinize ulaşmak için mücadele etmekten vazgeçmeyin” cümleleri ile ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 9’u bu konuyu “Hedef bilinci” adı altında hedeflerine odaklanmak gerektiğini dile getirerek ifade etmiştir. Örneğin K10 da bu konuda “Türkiye’ye neden geldiğini ve nereden geldiğini unutma, Zambiya ya da Kenya gibi diğer öğrencilerin sizi hedeflerinden uzaklaştırmasına izin vermeyiniz. Hedeflerinize ulaşmak için onlara bağlı kalmaya çalışın” sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K3 de “Sanırım bir numaralı tavsiyem, buraya neden geldiğinize odaklanmak zorunda olduğunuzdur. Hangi zorluklar olursa olsun hedefe ulaşmaya odaklanmak gerekiyor, çünkü zorluklar kendi ülkenizde de her yerdedir. Nereye giderseniz gidin, bu zorlukla yüzleşmek zorundasınız. Bu nedenle, hedefinize ulaşmaya odaklanmak her zaman için daha iyidir çünkü eğer yapamaz da pes ederseniz eli boş kalırsınız. Çoğu zaman, pes etmeyi ve eve gitmeyi düşündüm ama diploma olmadan gitmemin fazlasıyla yanlış bir karar olduğuna karar verdim.” cümleleri ile ifade etmiştir.

Araştırmaya katılanlardan 5'i öğrencilerin sosyal uyum açısından zorluk çekmemeleri için tavsiyeler başlığı altında "Kararlılık" konusuna değinmiştir. Örneğin K10 "Eğer fırsatınız varsa Türkiye'ye gelmeden önce Türkçeyi daha iyi öğrenin. Cesur olun ve zorluklar üzerinde çalışın böylece herşey kolaylaşır ve güzelleşir" sözleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, bu konuda K5, "Pes etmemelisin, bazılarımız çok çabuk pes etti ve sonra pişman oldular. Bunlar, gelen yabancı öğrencilere verebileceğimiz tavsiyelerden biridir." sözleri ile ifade etmiştir. K15 ise "Cesur olmalılar. Türkiye'de hayat zor fakat Türkçeyi daha iyi öğrenebilirlerse hayatınızı kolaylaştıracaktır. Ayrıca cesaretle her şeyin üstesinden gelinebilir" cümleleri ile ifade etmiştir. Sonrasında K28, "Onlara verebileceğim tavsiyelerden biri sürekli öğrenme arayışı içinde olmaları gerektiği ve bir diğeri de insanlardan negatif tepkiler de alabilecekleri konusunda hazırlıklı olmalarıdır." sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılardan 5'i bu konuyu "Sabırlı olma" açısından ifade etmiştir. Örneğin K12 "Sabırlı olmalarını öneririm çünkü hayatta her zaman fırtınadan sonra güneş doğar. Nereden geldiklerini unutmamalı ve elde ettikleri şeylere odaklanmalılar" cümleleri ile ifade etmiştir. Ayrıca, K 21 "Gelen yabancı öğrencilere onlara söyleyebileceğim şey, sabırlı olmaları gerektiğidir. Her türlü insana uyum sağlamak zordur fakat her zaman 10 yıl sonra nasıl olmak istediğinize odaklanın ve ne olursa olsun bunu düşünün." şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca, K14 "Yabancı uyruklu öğrencilere verebileceğim tavsiyeler, Türk insanlarına karşı nazik ve iyi olmak ve her şeye karşı sabırlı olmak en önemli şey" sözleri ile ifade etmiştir.

Katılımcılardan 3'ü de "iletişim kurmak" hakkında bazı tavsiyeler vermiştir. İlk olarak K23 tavsiyesini, "Benim tavsiyem, insanlarla konuşmaları, bu şekilde kendilerini sosyal olarak aktif ve üretken kılacak faaliyetlerde bulunmaları olacaktır. Ayrıca, meraklı olmalı ve her zorluk çektiklerinde diğer insanlara danışmalılar." şekilde dile getirmiştir. Sonrasında da K18 "Türkiye'ye gelmeden önce, Türkiye hakkında gerekli bilgileri almak için orada bulunanlarla temas halinde olmalılar ve edindikleri bilgiler doğrultusunda insanların davranışlarına şaşırmayacak şekilde davranarak, çabucak alışacaklardır." sözleri ile ifade etmiştir.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma bulguları ile ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre 7 tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; uyum öncesinde Türkiye’de yaşamla ilgili beklentiler, Uyum sürecinde meydana gelen değişimler, Sosyal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar, Sosyal uyum sürecinde duygudurum teması, Sosyal uyum sürecinde sosyal destek kaynakları, Sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri ve Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler şeklindedir.

4.8. Uyum Öncesinde Türkiye’de Yaşamla İlgili Beklentiler

Araştırma sonuçlarına göre Türkiye'ye gelmeden önce öğrencilerin beklentileri, eğitim sistemi beklentisi, Türk toplumuna entegrasyonun beklentisi, sosyalleşme beklentisi, kültürel benzerlik beklentisiydi. Katılımcılar, Türkiye'nin eğitim sisteminin kalitesi hakkındaki gerçekçi olmayan inançlarını açıkça ortaya koymaktadır. Katılımcılar, özellikle Türkiye'de Avrupa ülkelerinde denizaşırı eğitimin üstün, değerli ve iyi iş olanakları sağladığı inancına sahipti. Bu, Türk kültürüne maruz kalırken katılımcıların potansiyelini olumsuz etkilemiştir. Sonuç olarak, bazı katılımcılar Türk kültürü ve eğitiminin ideallerine uymaya direnç göstermişlerdir. Elde edilen bu sonuçlar Peterson, Briggs, Dreasher, Horner ve Nelson (1999) ve Pimpa (2004) araştırmaları ile paralellik göstermektedir. Yabancı lisans öğrencilerinin yabancı bir ülkeye gelmeden önce uluslararası eğitime olumlu bir bakış açısı vardır. Yurtdışı eğitimin, öğrenme destek hizmetlerine iyi erişim, iyi iş fırsatları ve değerli bir yaşam deneyimiyle üstün olduğuna inanmaktadır.

Ayrıca, katılımcıların çoğu Türk kültürüne kolay entegrasyon sağlamayı ve mümkün olduğunca çok arkadaşlık kurmayı umuyordu. Ancak, Türk dilindeki ve kültürel farklılıklardaki zorluklar nedeniyle katılımcılar hayal kırıklığı eşliğinde ev sahibi kültür üyeleriyle sınırlı sosyal etkileşim yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, katılımcılar, ülke arkadaşları ve diğer uluslararası öğrencilerle arkadaş olma eğilimi geliştirerek Türk öğrencilerden kaçındıklarını ifade etmişlerdir., Bu nedenle

katılımcılar tarafından yeni Türk kültürüne etkili bir şekilde uyum sağlanması zor olmuştur. Çalışmanın bulguları, daha önce Chen ve Starosta (1996) araştırmasına benzerlik göstermektedir. Chen ve Starosta (1996) araştırmalarında, kültürlerarası öğrenme deneyimi ve uluslararası anlayış dahil olmak üzere yurtdışında okumak için öğrencilerin çeşitli beklentilere sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Uluslararası öğrencilerin bir diğer beklentisi de ev sahibi kültürün üyeleriyle sosyalleşmektir. Katılımcıların Türkçe ile ilgili zorlukları ev sahibi üyelerle etkileşimi zorlaştıran engeller oluşturmuştur. Ayrıca, katılımcıların hem ev sahibi ülkenin üyeleri hem de diğer yabancı öğrencilerle kolayca ilişki kurmaları ve karşılıklı anlayış sahibi olmaları beklenmektedir. Trice (2004) ev sahibi vatandaşlar ile sosyal etkileşimin hayati önemini vurgulamıştır. Murphy-LeJeune (2003) öğrencilerin deneyimi en üst düzeye çıkarmak için adapte olmaları ve dönüşmeleri gerektiğini teyit etmiştir.

Çalışmanın sonuçları Hellsten (2002), Rajapaksa ve Dundes (2002) tarafından yapılan çalışmalarla da benzerlik göstermektedir. Bu araştırmacılar, arkadaşlığın öğrencilerin yeni bir çevreye uyum sağlamalarına yardımcı olmadaki önemini ortaya koymuştur. Öte yandan uluslararası öğrencilerin, öğrenme deneyimlerinden adapte olmayı ve en iyi şekilde yararlanmayı öğrendiğini vurgulanmıştır (Peterson vd., 1999).

4.9. Uyum Sürecinde Meydana Gelen Değişiklikler

Türkiye'ye geldikten sonra, uluslararası öğrencilerin kendilerinde gözlemlendiği kişisel değişiklikler, bakış açısının genişlemesi, kişisel memnuniyetsizlik, çaresizlik, gizlilik eksikliği varsayımı ve dışadönüklük şeklindedir. Katılımcılar, kendilik ve kişilerarası değişimlerde hem olumlu hem de olumsuz değişiklikler bildirmişlerdir. Daha esnek olmak, sosyal ilişkileri artırmak ve duygusal kontrol kazanmak katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu sonuç, Türkiye'de eğitimin bazı katılımcılar üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur, çünkü sosyal becerilerin kişisel büyüme ve gelişmesine yardımcı olmuştur. Katılımcılar da katı düşünme biçimlerini esnek düşünmeye değiştirmeyi başardıklarını ifade etmişlerdir. Bu, yeni bir sosyal ortama kolayca uyum sağlamak için etkili bir unsurdur. Ayrıca katılımcılar, Türkiye'de eğitim almanın sosyal ilişkilerini arttırdığını belirtmişlerdir. Bu, çeşitli kültürel insanlarla kaynaşma fırsatından kaynaklanmaktadır. Anavatanlarında hiç sahip olmadıkları fırsatlardır. Sato ve Hodge (2009) yaptıkları bir çalışmada, yurtdışında okumanın

uluslararası öğrencilerin kültürel anlayışlarını genişletebileceği ve öz farkındalıklarını destekleyebileceği konusunda benzer kanıtlar sağlamıştır. Elde edilen bu sonuçlar Mesidor ve Sly (2016) araştırmaları ile paralellik göstermektedir. Uluslararası öğrencilerin ABD'ye ilk kez ulaştığı zaman, yeni öğrenme ve kültürel çevreye yaklaşımları konusunda esnek olmaları gerektiğini göstermektedir. Ayrıca bu bulgular kişisel büyümeyi vurgulayan Yuan (2011) sonuçları ile örtüşmekte ve Li (2016) kademeli olgunluk, bağımsızlık ve proaktiviteye vurgu yapmaktadır.

Türkiye'ye geldikten sonra bazı katılımcılar izolasyon ve çaresizlik hissi gibi olumsuz değişiklikleri ifade etmişlerdir. Katılımcılar, Türkçe dil yeterliliği ve akademik program eksikliğini, Türk toplumu ile yeni bir dostluk kurmanın önündeki engeller olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar iletişim becerilerinin kötüleştiğini ve özgüvenlerinin düştüğünü vurgulayarak kişisel memnuniyetsizliklere dile getirmişlerdir. Dil yeterliliği eksikliği, uluslararası öğrencilerin akademik zorluklarını sürdürememelerine neden olur ve bu da akademik öz-yeterlik kaybına yol açabilir ve bu da genel uyumlarını azaltır (Rienties ve Tempelaar, 2013).

4.10. Sosyal Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Uluslararası öğrenciler sosyal uyum sürecinde dil engeli, öğretim süreçleri farklılıkları ve yetersiz çalışma süresi akademik zorluklar olarak ifade etmiştir. Türkiye'deki eğitim kurumlarının çoğunda eğitim dili Türkçedir. Bu gerçek, dil zorlukları nedeniyle iletişim engeline sebep olmuştur. Bu durumun katılımcıların yeni öğretim ve öğrenme sistemleri ile başa çıkmasını zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Çalışmanın sonucu, katılımcıların kültürel geçmişinin ve geçmişteki öğrenme deneyimlerinin, öğretmen-öğrenci merkezli öğrenme stratejisinin kullanılmasına katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu öğrenme tarzı kendini keşfetmeyi ve yaratıcılığı desteklemez, bu nedenle katılımcıların pasif öğrenmesine katkıda bulunarak akademik zorluklara neden olmuştur. Bu bulgu, sosyal uyum sürecinde en önemli becerinin Türkçe öğrenmek olduğunu bildirmiştir. Bu bulgu, Poyrazlı ve Grahame (2007) araştırması ile benzer kanıtlar göstermektedir. Ev sahibi ülkelerin eğitim sistemine aşina olmamaları, uluslararası öğrenciler için farklı akademik sorunlar doğurmaktadır. Ev sahibi kurumun öğrenme stiline aşina olmayan veya rahatsız olan uluslararası öğrenciler, öğrenme süreçlerinde çeşitli zorluklar yaşarlar.

Bulgular dil zorluklarının uluslararası öğrencilerin yerel topluluklarla olan sosyal etkileşimleri yanı sıra akademik performansı da engellediğini göstermektedir. Ayrıca, dil zorlukları yabancı öğrencileri diğer yabancı öğrencilerle yakın arkadaşlıklar kurmaya teşvik etmektedir böylece Türk kültürüne toplumsal uyumları yavaşlamaktadır. Kusek (2015) uluslararası öğrencilerin, kendi kültürel geçmişlerinden gelen öğrenciler arasında veya diğer uluslararası öğrencilerle birlikteken kendilerini daha rahat hissettiklerini doğrulamıştır. Ayrıca Yan ve Berliner (2009)'e göre dil, başarı ve çalışanlarla etkileşimde üç ana güçlük bulmaktadırlar. Dil eksiklikleri bir hayal kırıklığı kaynağı ve akademik başarının önündeki en büyük engel haline gelmektedir. Öğrencilerin derslere katılımını, ev sahibi topluluğa katılımını ve yardım isteme yeteneğini veya isteklerini azaltmaktadır.

Uluslararası öğrenciler sosyal uyum sürecinde kültürel farklılıklar ve vatan özlemi gibi kültürel zorluklarla karşılaşmışlardır. Ev sahibi kültür ile katılımcıların kültürü arasındaki kültürel farklılıklar yemek, iklim, giyinme tarzı ile ilgili şikayetlerde dile getirilmiş ve bunlar katılımcıların karşılaştığı başlıca kültürel zorluklar olarak görülmüştür. Katılımcılar, anavatanlarında olduğu gibi geleneklerine ve kültürel uygulamalarına uyma eğilimi gösterdiler. Kültürel geleneklerdeki değişiklikler nedeniyle katılımcılar hayatlarının zorlaştığını ifade etmiştir. Yaşam tarzlarını ev sahibi kültürün yaşam tarzına göre değiştirmeleri gerektiğini hissettiklerini belirtmişlerdir Bu bulgular, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD) gelen uluslararası öğrencilerin yaşadığı vatan özleminin belirleyicilerini inceleyen araştırma sonuçları ile örtüşmektedir (Tochkov, Levine ve Sanaka, 2010). Sonuçlar, tüm uluslararası katılımcıların en az asgari düzeyde vatan özlemi yaşadığını göstermiştir. Benzer şekilde, dil engelleri ve kültürel normlardaki farklılıklar nedeniyle, uluslararası öğrenciler sosyo-kültürel ve psikolojik adaptasyonlarını etkileyen yerel ve diğer uluslararası öğrencilerle sosyalleşmekte ve arkadaşlık kurmakta güçlük çekmektedir (Li ve Kaye, 1998; Townsend ve Jun, 2008). Kültürel farklılıkların neden olduğu kültürel yanlış anlamalar dışında, önyargılar aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve psikolojik uyumunu olumsuz yönde etkileyen bir başka potansiyel sosyal sorun olarak belirtilmiştir (Brown ve Jones, 2013 ; Lee ve Tan, 1984).

Uluslararası öğrenciler sosyal uyum sürecinde izolasyon ve kişisel sınırlardan kaçınma gibi sosyal zorluklarla karşılaşmışlardır. Kültür ve dil engellerindeki farklılıklar, katılımcıların kendilerini ev sahibi kültürün üyelerinden soyutlamasına ve daha sonra aynı dil altyapısını paylaşan diğer uluslararası yabancı öğrencilerle bağlantı kurmasına neden olmuştur. Ayrıca, katılımcılar Türk halkının izledikleri v yolun özsayılarını ve öz değerlerini etkilediğini vurguladılar. İzolasyon konusunda, uluslararası öğrencilerin yabancılaşma ve çaresizlik yaşadıklarını gösteren benzer sonuçlar elde edilmiştir (Klomegah, 2006). Öğrenciler marjinalleşme (Brown, 2009) ve sosyal kayıp yaşamaktadırlar (Hayes ve Lin, 1994).

4.11. Sosyal Uyum Sürecinde Duygu-Durum

Araştırma sonuçlarına göre uluslararası öğrenciler sosyal uyum sürecinde stres ve depresyon, üzüntü, cesaret kırılması ve yalnızlık duygularına kapılmışlardır. Katılımcıların zorluklarla karşılaşılması, psikolojik refahlarını etkileyen istenmeyen, bağlantısız ve yetersiz olma duygularına yol açmıştır. Katılımcılar, dil engelinin neden olduğu akademik zorlukların, akademik ortamların dışındaki sosyal etkinliklere sınırlı katılımı sonuçlandığını vurgulamışlardır. Bu da, stres ve depresyon hissine neden olan izolasyona yol açmıştır. Avustralya’da 2010 yılında 900 uluslararası öğrenci arasından yapılmış olan ir araştırmada,, uluslararası öğrencilerin% 41’inin vatan özlemi, kültürel farklılık veya algılanan ayrımcılığın neden olduğu önemli düzeyde stres yaşadığı tespit edilmiştir (Russell, Rosenthal ve Thomson, 2010).

Ayrıca Zhang (2013) yapmış olduğu bir çalışmada, farklı bir öğrenme ortamına geçmenin belirli bir rahatsızlık ve strese yol açabileceği sonucuna varmıştır. Diğer yandan Çinli uluslararası öğrencilerin yaklaşık yüzde 45’inin depresyon belirtilerini yaşadığı ve yaklaşık yüzde 29’unun kaygı belirtileri olduğu da bildirilmiştir (Han, Han, Luo, Jacobs ve Jean-Baptiste, 2013). Diğer bir çalışmada, uluslararası Çinli 189 öğrencinin dil zorlukları, akademik baskılar, yeni kültürel değerlere uyum sağlamadaki zorluklar, aşağılık duyguları, destek eksikliği, haksızlık ve algılanan ayrımcılığın neden olduğu akademik stres yaşadıkları ortaya konulmuştur (Wang, Wei, Zhao, Chuang ve Li, 2015).

4.12. Sosyal Uyum Sürecinde Sosyal Destek Kaynakları Teması

Katılımcıların çoğu resmi destek kaynaklardan, aile ve arkadaş desteklerden, sosyal etkinliklerden ve bireysel etkinliklerden destek aldıklarını ifade etmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, bazı katılımcıların bağımsız olma istekleri nedeniyle yardım istemedikleri görülmektedir. Ayrıca, sosyal zorluklar sırasında katılımcıların çoğunun aile üyelerinden ve ortak bir dili paylaşan diğer uluslararası arkadaşlarından destek almayı tercih ettiğini ve çoğunun olumlu destek aldığını göstermiştir. Bu sonuç, ev özlemi ve yalnızlık duygularını azaltmaya yardımcı olmak için aileler ve arkadaşlarla iyi ilişkiler kurmanın önemini göstermektedir. Bu nedenle, katılımcılar bu şekilde psikolojik refahlarını geliştirmeyi başardıklarını ifade etmiştir. Sosyal destek stresi önleyen ve olumlu zihinsel sağlığı destekleyen kritik bir kaynaktır (De Araujo, 2011; Ward, Bochner ve Furnham, 2008). Ayrıca bu çalışmanın bulguları Mısra ve diğerleri (2003)'nin ortaya koyduğu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Mısra ve diğerleri yaptıkları araştırmada uluslararası öğrenciler için daha düşük akademik stres etkeni seviyelerinin, daha düşük yaşam stres düzeyi ve daha yüksek sosyal destek düzeyleriyle tahmin edildiğini ortaya koymuşlardır. Ek olarak Mittal ve Wieling (2006)'in araştırma sonuçlarına göre güçlü bağlantılar ve daha fazla sosyal destek uluslararası öğrencilerin stres düzeyini azaltmaktadır. .

Öte yandan Japonya'da ve Taylan'da, uluslararası öğrencilerin sorunlarını inceleyen bir çalışmada, öğrencilerin öğretim görevlileri ve öğrenci işlerinden değil arkadaşlardan yardım aramayı tercih ettikleri tespit edilmiştir (Vichai, 2011). Ancak, bu çalışma bulgularına göre katılımcılardan en az biri öğretim görevlisinden destek almaktadır.

Ayrıca, katılımcılar gevşeme ve boş zaman değerlendirme değerinin farkında olmaktadır. Milroy (2010) çalışmasında, uluslararası aktivitenin sosyal gruplarla etkileşimde bulunma kapasitesini artıran sosyalleşme aracı olarak fiziksel aktivitenin değerini ortaya koymuştur. Ancak, dil zorlukları nedeniyle boş zamanlar, çalışma programı tarafından sınırlandırmış ve bu, uluslararası öğrencileri ders çalışma zamanını artırmaya zorlayarak sosyal etkileşimin azalmasına yol açmaktadır. Katılımcılar, stresli üniversite programı nedeniyle sosyal aktivitelere katılmadıklarını belirtmektedirler.

4.13. Sosyal Uyum Sorunları İle Başa Çıkma Stratejileri

Katılımcılar sosyal uyum sorunları ile başa çıkma stratejileri için görmezden gelme, sosyal destek arama, pozitif düşünme, kendini izolasyon, meditasyon ve gerginlik azaltma yöntemlerini kullanmıştır. Çoğunlukla sosyal uyum sırasında zorlukları aşmak için kullanılan katılımcıların problem çözme stratejisi görmezden ve hayatına devam etmektir.

Türkiye'deki zor yaşam ve öğrenme deneyimlerine rağmen, bazı katılımcılar da olumlu düşünmenin etkili bir uyum sağlama yöntemi olduğunu ortaya koymuşlardır. Kantanis (2002) tarafından belirtilen araştırma sonuçlarına benzer şekilde, sosyal entegrasyon ve kampüs arkadaşlıklarının sosyal destek sağlama ve üniversiteye başarılı akademik ve sosyal uyumun artırılmasında önemli rolü olduğu belirtilmektedir.

Öte yandan, bazı katılımcılar herhangi bir sosyal destek almadan önce Allah'ın rehberliğini aramayı tercih ettiklerini ifade etmiştir. Bazıları sosyo-kültürel uyumdan gelen stresin üstesinden gelmek için örgü gibi ekstra kurs çalışmaları için ek zaman ve çaba harcamaktadır. Saleehey (1992)'e göre, mücadele eden bireyler çatışmalarını çözmenin yollarını bulmaktadırlar ve bu zorlu deneyimler ile gelişme göstermektedirler. Kültürleşme sürecinden geçen çoğu birey, nihayetinde yeni çevrelerine uyum sağlama hedeflerine ulaşmaktadır.

4.14. Sosyal Uyum Sürecine İlişkin Öneriler Teması

Sosyal uyum sürecine ilişkin öneriler temasına yönelik olarak oluşturulan kategoriler pozitif düşünce, hedeflerin bilinci, kararlılık, iletişim kurma ve sabırlı olma verilmektedir. Bu elde edilen sonuçlar, uluslararası öğrencilerin Türk yaşam biçimine ve üniversitelere sosyal olarak uyum sağlamada başarılı olmalarına yol açan olumlu nitelikleri açıklamaya yardımcı olmaktadır.

Katılımcıların çoğu, gelen yabancı öğrencilere hem Türk hem de diğer uluslararası öğrencilerle olumlu bir ilişki kurarak olumlu bir zihniyete sahip olmalarını tavsiye etmektedir. Ayrıca katılımcılara göre uluslararası öğrenciler zorluklarını büyüme için bir fırsat olarak görmelidirler, bu şekilde psikolojik refahlarını artırabilir. Ayrıca dua etmek ve hedeflerine ulaşmak için mücadele etmeye devam etmek öneriler arasındadır. Bunun yanı sıra sabırlı olmak açık fikirli olmak ve yaşamları için önemli

olmayan konuları görmezden gelmek de önerilmiştir. Son olarak, etraflarındaki insanlarla sürekli etkileşime girmeleri önerilmiştir. Bu sonuçlar, zorluklara ve mücadelelere rağmen, katılımcıların hedeflerine yönelik yüksek bir kararlılık ve tutku seviyelerini koruduğunu göstermektedir.

BÖLÜM 6

ÖNERİLER

Bu bölümde yapılan analizlerden elde edilen bulguların sonuçlarına göre önerilere yer verilmiştir.

1. Yabancı öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce Türk kültürü, gelenekleri ve değerleri hakkında yeterli bilgiyi edinmeleri önerilir.
2. Üniversiteler uluslararası öğrencilere Türk kültürü ve genel akademik kültür hakkında özel bir yönlendirme sunmalıdır. Bu tür çabalar profesyonellerin atölyeleri ve seminerlerini içerebilir.
3. Uluslararası öğrenciler sosyal uyum sırasında pek çok zorluklar yaşadığını belirtmiştir. Dolayısı ile pek çok psikolojik desteğe ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu sebeple katılımcılara yönelik psikolojik destek hizmetleri artırılabilir.
4. Akademik zorluklar için öğrencilerin çoğunluğu Türk dilinin en büyük zorluk kaynağı olduğunu söylemesine rağmen, uluslararası öğrencilerin yaratıcılıklarını teşvik edecek bir kendini keşfetme öğrenmesine öncelik vermeleri önerilir. Bu koşullar altında, öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına ve yeterliliklerine daha fazla dikkat etmeleri önerilir.
5. Uluslararası öğrencilerin Türk insanlarıyla sosyal ilişkiler ve dostluklar kurabilmeleri için sosyal bağlılık tutumu geliştirmeleri de önerilir. Bu, ev sahibi vatandaşlarla sosyal ilişkiler geliştirmek için programlar tasarlayarak yapılabilir.
6. Dil problemlerinin çözülebilmesi için devlet kurumlarında uluslararası öğrenciler istihdam hakkı verilmesi yararlı olabilir. Bu şekilde dil ve iletişim becerileri da artırabilir. Dolayısıyla, sosyal ve akademik zorlukları çözmeye etkili olabilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, M. L., Goodman, J., ve Schlossberg, N. K. (2012). *Counseling adults in transition: Linking Schlossberg's theory with practice in a diverse world* (Vol. 4): London, UK.
- Arthur, N., ve Hiebert, B. (2011). Coping with transition to postsecondary education. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, 30(2), 93–103.
- Baker, R. W., ve Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31, 179–189.
- Barrabee, P., Barrabee, E. L., ve Finnesinger, J. E. (1955). A normative social adjustment scale', *American Journal of Psychiatry*. *American Journal of Psychiatry*, 112(4), 252-259.
- Bilici, N. (2016). Erasmus Programı Çerçevesinde Yurtdışına Giden ve Yurtdışından Türkiye'ye Gelen Yabancı Öğrencilerin Sosyal Uyumlarının Karşılaştırılmalı İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Booth, S. (1992). *Learning to program: A phenomenographic perspective*. Göteborg, Sweden: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Brammer, L. (1991). *How to cope with life transitions: The challenge of personal change*. New York, NY: Hemisphere.
- Bridges, W. (1980). *Transitions: Making sense of life's changes*. New York, NY: Addison-Wesley.
- Briggs, A. R. J., Clark, J., ve Hall, I. (2012). Building bridges: understanding student transition to university. *Quality in Higher Education*, 18(1), 3-21. doi:10.1080/13538322.2011.614468
- Brim, O. G., Jr., ve Ryff, C. D. (1980). *Life-span development and behavior* (3rd ed.). New York: Academic Press.
- Brisset, C., Safdar, S., Lewis, J. R., ve Sabatier, C. (2010). Psychological and sociocultural adaptation of university students in France: The case of Vietnamese international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 34(4), 413-426.
- Brown, L. (2009). An ethnographic study of the friendship patterns of international students in England: An attempt to recreate home through conational interaction. *International Journal of Educational Research*, 48(3), 184–193.
- Brown, L., ve Jones, I. (2013). Encounters with racism and the international student experience. *Studies in Higher Education*, 38(7), 1004–1019.

- Byrness, F. (1966). Role shock: An occupational hazard of American Technical assistants abroad. *Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, 368, 95-108.
- Chen, G., M. , ve Starosta, W. J. (1996). Intercultural communication competence. A synthesis. In B. R. Burlinson & A. W. Kunkel (Eds.). *Communication Yearbook*, 353-383.
- Cohen, D., ve Crabtree, B. (2006). Qualitative Research Guidelines Project. Erişim adresi <http://www.qualres.org/HomeEval-3664.html>
- Cohen, S., ve Syme, S. (1985). Social Support and Health. *New York : Academic press*.
- Condon, J. (1985). *Good Neighbours*. Yarmouth, ME, USA: Intercultural Press.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çubukçu, Z., ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler. *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 37(5), 156- 157.
- Dao, T. K., Donghyuck, L., ve Chang, H. L. (2007). Acculturation level, perceived English fluency, perceived social support level, and depression among Taiwanese international students. *College Student Journal*, 41(2), 287–296.
- De Araujo, A. (2011). Adjustment issues of international students enrolled in American colleges and universities: A review of the literature. *Higher Education Studies*, 1, 2-8.
- Demaray, K., ve Malecki, K. (2002). Critical levels of perceived social support associated with student adjustment. *School Psychology Quarterly*, 17, 213–241.
- Denzin, Norman K., Lincoln, ve S, Y. (2005). Introduction. The discipline and practice of qualitative research. In *The Sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1–32.
- Devors, J. (2017). International student struggles. *ResearchGate*. Erişim adresi https://www.researchgate.net/publication/320765245_International_Student_Struggles
- Duru, E., ve Balkis, M. (2013). The psychometric properties of the Utrecht Homesickness Scale: A study of reliability and validity. . *Eğitim Araştırmaları - Eurasian Journal of Educational Research*, 52, 61-78.
- Elias, H., Noordin, N., ve Mahyuddin, R. H. (2010). Achievement Motivation and SelfEfficacy in Relation to Adjustment Among University Students. *Journal of Social Sciences*, ISSN: 1549-3652, 6(3), 333-339.

- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education* (8th ed.). New York: McGraw-Hill Companies.
- Furnham, A., ve Alibhai, N. (1985). The friendship networks of foreign students: A replication and extension of the function model. *International Journal of Psychology*, 20, 709-722.
- Gebhard, J. (2012). International students' adjustment problems and behaviors. *Journal of International Students*, 2(2), 184.
- Gerdes, H., ve Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, social, and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. *Journal of Counseling and Development*, 72, 281-288.
- Gibson, J. T. (1990). Youth and culture: A seventeen nation study of perceived problems and coping strategies. *Meeting of the International Round Table for the Advancement of Counselling, Helsinki, Finland*.
- Giorgi, A., ve Giorgi, B. (2003). Phenomenology. In J. A. Smith (Ed.), *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. London: Sage.
- Glass, C. R., ve Westmont, C. M. (2014). Comparative Effects of Belongingness on the Academic Success and Cross-Cultural Interactions of Domestic and International Students. *International Journal of Intercultural Relations*, 38, 106-119.
- Goodman, J., Schlossberg, N. K., ve Anderson, M. (2006). *Counseling adults in transition: Linking practice with theory*. New York, NY: Springer Publishing Co.
- Greenberg, L. S. (2004). Emotion-focused therapy. *Clinical Psychology and Psychotherapy (special issue)*, 11, 3-16.
- Guthrie, G. (1975). *A behavioral analysis of Cultural learning*. New York: Wiley.
- Guyton, A. (1986). *Textbook of Medical physiology*. Philadelphia, PA Saunders.
- Han, X., Han, X., Luo, Q., Jacobs, S., ve Jean-Baptiste, M. (2013). Report of a mental health survey among Chinese international students at Yale University. *Journal of American College Health*, 61(1), 1-8.
- Havighurst, R. (1972). *Developmental Tasks and Education* (3rd ed.). New York, : David McKay Company.
- Hayes, R. L., ve Lin, H. R. (1994). Coming to America: Developing social support systems for international students. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 22(1), 7-16.

- Heggins, J., ve Jackson., L. (2003). Understanding the collegiate experience for Asian international students at a Midwestern Research University. *College Student Journal*, 37(3), 379-388.
- Hiestler, M., Nordstrom, A., ve Swenson, L. M. (2009). Stability and change in parental attachment and adjustment outcomes during the first semester transition to college. *Journal of College Student Development*, 50, 521–538.
- Hudson, F. M. (1991). The adult years: Mastering the art of self renewal. *San Francisco, CA: Jossey Bass*.
- Jorgensen, R. S., ve Dusek, J. B. (1990). Adolescent Adjustment and Coping Strategies. *Journal of Personality* 58(3), 503-513.
- Kiroğlu, K., Kesten, A., ve Elma, C. (2010). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo- Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 26-39.
- Klomegah, R. Y. (2006). Social factors relating to alienation experienced by international students in the United States. *College Student Journal*, 40(2), 303.
- Köksal, A. (2000). Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 99-107.
- Kusek, W. A. (2015). Evaluating the struggles with international students and local community participation. *Journal of International Students*, 5(2), 121–131.
- Lafreniere, K. D., ve Ledgerwood, D. M. (1997). Influences of leaving home, perceived family support, and gender on the transition to university. *Guidance & Counseling*, 12(4), 14-18.
- Lam, M., ve Pollard, A. (2006). A conceptual framework for understanding children as agents in the transition from home to kindergarten. *Early Years*, 26(2), 123-141.
- Lazarus, R. S., ve Folkman, S. (1984). *Coping and adaptation. The Handbook of Behavioral Medicine* New York: Guilford.
- Lazarus, R. S., ve Folkman, S. (1991). *The concept of coping, Stress and coping: An anthology* (3rd ed.). New York: Columbia University Press.
- Lee, K. H., ve Tan, J. P. (1984). The international flow of third level lesser developed country students to developed countries: Determinants and implications. *Higher Education Research and Development*, 13(6), 687–707.
- Lester, S. (1999). *An Introduction to phenomenological research: Stan Lester Developments*.
- Levinson, D. J. (1986). A conception of adult development. *American Psychologist*, 41, 3-13.

- Levinson, D. J. (1996). *The Seasons of a Woman's Life*. New York: Alfred A. Knopf.
- Li, Y. R., ve Kaye, M. (1998). Understanding overseas students' concerns and problems. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 20(1), 41–50.
- Li, Z. (2016). Chinese international students attending American universities: how can we help you? A qualitative study on Chinese international students' acculturation experiences. <https://www.semanticscholar.org/paper/Chinese-International-Students-Attending-American-A-Li/7586f53b190491f77d55e85c5c98fccfd28217#citing-papers>
- Lieberman, M. A. (1975). *Adaptive processes in late life*. Massachusetts, USA.
- Lokitz, B., ve Sprandel, H. Z. (1976). The first year: A look at the freshman experience. *Journal of College Student Personnel*, 17, 274-279.
- Lord, C. (2013). *Aristotle's "Politics": Second Edition*: University of Chicago Press.
- McCrae, R. R. (1984). Situational determinants of coping responses: Loss, threat, and challenge. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46(4), 919-928.
- Mesidor, J. K., ve Sly, K. F. (2016). Factors that contribute to the adjustment of international students. *Journal of International Students*, 6(1), 262–282.
- Mestre, J. M., Guil, R., Lopes, P. N., Salovey, P., ve Gil-Olarte, P. (2006). Emotional Intelligence and Social and Academic Adaptation to School. *Psicothema*, 18, 112-117.
- Milroy, J. J. (2010). Behavior, theory and practice: Promoting physical activity among American college students(Doctoral dissertation). *University of North Carolina, Greensboro, Greensboro, NC*.
- Mittal, M., ve Wieling, E. (2006). Training experiences of international doctoral students in marriage. *Journal of Marital and Family Therapy*, 32(3), 369-383.
- Montgomery, E., ve Foldspang, A. (2008). Discrimination, Mental Problems and Social Adaptation in Young Refugees. *European Journal of Public Health*, 18(2), 156-161.
- Mori, S. (2000). Addressing the Mental Health Concerns of International Students. *Journal Counseling and Development*, 78(2), 137-143.
- Nailevna, T. A. (2017). Acculturation and Psychological Adjustment of Foreign Students (the Experience of Elabuga Institute of Kazan Federal University). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 237, 1173-1178.
- Nasir, M. (2012). Effects of cultural adjustment on academic achievement of international students. *Journal of Elementary Education*, 22(2), 95-103.

- Newland, K., ve Patrick, E. (2004). *Beyond remittances: The role of diaspora in poverty reduction in their countries of origin*. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- Newman, B. M., ve Newman, P. R. (2010). *Development Through Life: A Psychosocial Approach* (9th ed.). Belmont: Thomson Higher Education.
- Onur, B. (2000). *Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik, Yaşlılık ve Ölüm* (5. baskı ed.). Ankara: İmge.
- Pearlin, L. I. (1980). *Life-strains and psychological distress among adults*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Pearlin, L. I., ve Lieberman, M. A. (1979). *Social sources of emotional distress*. Greenwich, CT: JAI Press.
- Peterson, D. M., Briggs, P., Dreasher, L., Horner, D. D., ve Nelson, T. (1999). Contributions of international students and programs to campus diversity. *New Directions for Student Services*, (86), 67- 77.
- Pimpa, N. (2004). The Relationship Between Thai Students' Choices of International Education and their Families. *International Education Journal*, 5(3), 352-359.
- Poyrazli, S., ve Grahame, K. M. (2007). Barriers to adjustment: Needs of international students within a semi-urban campus community. *Journal of Instructional Psychology*, 34(1), (28-36), 28-36.
- Ragin, C. C. (1994). *Constructing Social Research*. Thousand Oaks, CA: Pine Forge.
- Rajapaksa, S., ve Dundes, L. (2002). It's a long way home: International student adjustment to living in the United States. *College Student Retention*, 4(1), 15-28.
- Rienties, B., ve Tempelaar, D. T. (2013). The role of cultural dimensions of international and Dutch students on academic and social integration and academic performance in the Netherlands. *International Journal of Intercultural Relations*, 37(2), 188–201.
- Robert, L., ve John, B. (2003). *Public Relations*. London, UK: Sage Publications.
- Rodgers, L. S., ve Tennison, L. R. (2009). A Preliminary Assessment of Adjustment Disorder Among First-Year College Students. *Archives of Psychiatric Nursing*, 23(3), 220-230.
- Russell, J., Rosenthal, D., ve Thomson, G. (2010). The international student experience: three styles of adaptation. *Higher Education*, 60(2) 235–249.
- Saleebey, D. (1992). *Introduction: Power in the people*. In D. Saleebey (Ed.), *The strengths perspective in social work practice*: Longman.

- Sandberg, J. (1997). Are phenomenographic results reliable? *Higher Education Research and Development*, 16(2), 203-212.
- Sato, T., ve Hodge, S. R. (2009). Asian international doctoral students' experiences at two American universities: Assimilation, accommodation, and resistance. *Journal of Diversity in Higher Education*, 2(3), 136-148.
- Schlossberg, N. K. (1981). A model for analyzing human adaptation to transition. *Counseling Psychologist*, 9(2), 2-18.
- Schlossberg, N. K. (2011). the challenge of change: the transition model and its applications. *Journal of Employment Counseling*, 48(4), 159-162.
- Schlossberg, N. K., Waters, E. B., ve Goodman, J. (1995). *Counseling adults in transition* (2nd ed.): Springer.
- Sevinç, S. (2010). Mersin Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik, Sosyal, Kişisel ve Kurumsal Uyumlarını Olumsuz Etkileyen Faktörlerin 79 İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin*.
- Smith, R. A., ve Khawaja, N. G. (2011). A review of the acculturation experiences of international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(6), 699-713.
- Snowden, R., Thompson, P., ve Troscianko, T. (2012). *Basic vision: An introduction to visual perception* (2nd ed.). Oxford: Oxford Univ. Press.
- Tao, S., Dong, Q., Pratt, M. W., Hunsberger, B., ve Pancer, S. M. (2000). Social support: Relations to coping and adjustment during the transition to university in the People's Republic of China. *Journal of Adolescent Research*, 15, 123-145.
- Thomas, K., ve Althen, G. (1989). Counseling foreign students . In P. B. Pedersen, J. G. Draduns, W. J. Lonner, & J. E. Trimble (Eds.), *Counseling across cultures Honolulu, HI: University of Hawaii Press, 3rd ed()*, 205-241.
- Tochkov, K., Levine, L., ve Sanaka, A. (2010). Variation in the prediction of cross-cultural adjustment by Asia-Indian students in the United States. *College Student Journal*, 44(3), 677-689.
- Townsend, P., ve Jun, P. H. (2008). An exploratory study of international students studying and living in a regional area. *Journal of Marketing for Higher Education*, 18(2), 240-263.
- Tseng, W. C., ve Newton, F. B. (2002). International students' strategies for well-being. *College Student Journal*, 36(4).
- Van Gennep, A. (1960). The Rites of Passage. Chicago , IL. *The University of Chicago Press*.

- Vander Zanden, J. W., Crandell, T. L., ve Corinne , C. H. (2011). Human development. *Canada, Mcgraw-Hill Ryerson, 10(4)*, 154-177.
- Vichai, P. (2011). Thai University Students in Japan: Academic, Social and Cultural Difficulties and Adjustments, Master's thesis. *Indonesia: Ritsumeikan Asia Pacific University*.
- Wang, K. T., Wei, M., Zhoa, R., Chuang, C., ve Li, F. (2015). The crosscultural loss: Development and psychometric evaluation. *Psychological Assessment, 27(1)*, 42-53.
- Ward, C., Bochner, S., ve Furnham, A. (2008). *The psychology of culture shock* (2nd ed.). London, England: Routledge.
- Weissman, M. M., ve Paykel, E. S. (1974). The Depressed Women: A Study of Social Relationships. *Chicago, University of Chicago*
- Wenhua, H., ve Zhe, Z. (2013). International students' adjustment problems at university: A critical literature review. *Academic Research International, 4(2)*, 400-406.
- Yan, K., ve Berliner, D. (2009). Chinese international students' academic stressors in the United States. *College Student Journal, 43(3)*, 939-960.
- Yazar, T. (2012). Yetişkin eğitiminde hedef kitle. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*, 21-30.
- Yıldırım, A., ve Simsek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Ankara: Seçkin Yayıncılık*.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* Seçkin yayıncılık.
- Yılmaz, E., ve Özkan, S. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 8 (3)*, 190-204.
- YÖK. (2017). Yükseköğretim Kurulu. Erişim adresi <https://www.yok.gov.tr/>
- Yuan, W. (2011). Academic and cultural experiences of Chinese students at an American university: A qualitative study. *Intercultural Communication Studies, 20(1)*, 141-157.
- Zea, M., Jarama, L., ve Bianchi, T. (1995). Social support and psychosocial competence: Explaining the adaptation to college of ethnically diverse students. *American Journal of Community Psychology, 23(4)*, 509-531.
- Zhang, H. (2013). Academic adaptation and cross-cultural learning experiences of Chinese Students at American universities: A narrative inquiry. Dissertation. *Northeastern University, Boston*.

Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., ve Todman. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*, 33(1), 63-75.

Zimmermann, K. F. (1995). Tackling the european migration problem. *Journal of Economic Perspectives*, 9, 45-62.

EKLER

Ek-1 Katılımcı Onay Formu

Aşağıdaki Lütfen onay işaretini işaretleyiniz:

(....) Görüşme başlamadan önce, bu çalışmanın amacının kısaca açıklandığını ilan edinmiş.

(....) Mülakat sorularını isteyerek cevapladım ve sesimin kaydedilebileceğini kabul ettim.

(....) Verdiğim bilgilerin kişisel kimliğimin yanı sıra gizli tutulacağını da kabul ediyorum.

(.....) Verdiğim bilgilerin araştırmacının tezine birleşeceğini kabul ediyorum.

Katılımcı adı:

İmza:

Tarih:

Araştırmacı adı:

İmza:

Tarih:

Ek-2 Görüşme Formu

Kişisel bilgiler

Yaş	
Cinsiyet	
Eğitim düzeyi	
Medeni durumu	
Ülke	
Din	
Türkiye’de yaşam süresi	
Türkiye ’ye seyahat sayısı	
Türkiye ’ye seyahat sayısı	

1. Türkiye'ye ilk kez seyahat etmeden önce, Türk kültürüyle ilgili ne kadar bilgiye sahiptiniz? Bu bilgileri nasıl edindiniz?
2. Türkiye'ye gelmeden önce, Türkiye'deki yaşamla ilgili beklentileriniz nelerdi?
3. Farklı bir sosyal ortamda eğitiminize devam etmeniz sonucunda meydana gelen değişikliklerden bazıları nelerdir?
 - Kendinizde ne tür kişisel değişiklikler gözlemlediniz?
 - Bu değişiklikler size ve kişilerarası ilişkilerinizi nasıl etkiledi?
 - Yeni bir ülkeye geçiş sırasında meydana gelen değişiklikleri nasıl algılıyorsunuz?
4. Türkiye'ye geldikten sonra karşılaştığınız herhangi bir zorluk var mıydı? Nelerdir?
 - Sosyal açıdan zorluklar
 - Kültürel açıdan zorluklar
 - Akademik açıdan zorluklar
 - Türkiye’de akranlarınızla, arkadaşlarınızla ve öğretmenlerinizle nasıl iletişime geçtiniz?

- Türkiye'ye geldiğinizde karşılaştığınız zorluklarla hala mücadele ediyormusunuz?
5. Türkiye'ye geldiğinizde karşılaştığınız ve bahsettiğiniz zorluklarla nasıl başa çıktınız?
 6. Türkiye'ye geldiğinizden beri size en büyük desteği kim verdi? Bu kişi hakkında bilgi verir misiniz?
 - Konuşmak istediğinizde güvenebileceğiniz ya da çok önemli bir karar almak istediğinizde tavsiyesine ihtiyaç duyduğunuz biri var mı? Varsa bu kişi kim?
 - Türkiye'ye gelmeden önce en büyük duygusal destek kaynağınız kimdi? Ve en büyük duygusal destek kaynağınız neydi?
 7. Boş zamanlarınızda sosyal etkinliklerden nelere katılmayı seversiniz?
 - Eğitim ortamında hangi etkinliklere, kulüplere veya kuruluşlara katılıyorsunuz?
 - Eğitim kampüsü dışında hangi etkinliklere, kulüplere veya kuruluşlara katılıyorsunuz?
 8. Çok mutsuz, enerjisiz ve verimsiz olduğunuz bir zamandan bahsediniz. Ne yapıyordunuz?
 9. Mutlu, enerjik ve üretken olduğunuz bir zamandan bahsediniz. Ne yapıyordunuz?
 10. Türkiye'deki yaşam deneyimlerinizi göz önünde bulundurarak, gelen diğer yabancı öğrencilere ne tavsiye edersiniz? Sizce Türk eğitim sistemine ve sosyal çevreye olumlu uyum sağlamak için bireyin sahip olması gereken nitelikler nelerdir?
 11. Sizce Türkiye'de eğitim almak için gelecek öğrenciler sosyal uyum açısından zorluk çekmemeleri için Türkiye'ye gelmeden önce nasıl bir hazırlık aşamasından geçmelidirler?
 12. Türkiye'ye geldikten sonra size sosyal uyumunuzu kolaylaştırmak adına bir oryantasyon eğitimi verildi mi? Verildi ise hangi kurum ve kişiler tarafından verildi?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Zena MOHAMED
Doğum Yeri : Mombasa, Kenya
Doğum Tarihi : 05.01.1987
Medeni Durumu : Evli
e-posta : zenaana87@gmail.com

Eğitim Bilgileri

İlkokul : Kengeleni İlköğretim Okulu
Ortaokul : Maweni Orta okulu
Lise : Coast Girls Lisesi
Lisans : Oriente Üniversitesi, Küba
Yüksek Lisans : Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doktora :

İş Deneyimi

1. Diyabet Tanı Merkezi (Küba'da, üç ay)
2. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği (Kübada, üç ay)

İlgi Alanları

Altı ay pedagoji kursu